

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ โดย
จำแนกประเด็นการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวกลุ่ม
 - 1.1 ความหมายของการแนะแนวกลุ่ม
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของการแนะแนวกลุ่ม
 - 1.3 ขอบข่ายของการแนะแนวกลุ่ม
 - 1.4 องค์ประกอบของกิจกรรมในการแนะแนวกลุ่ม
 - 1.5 เทคนิคและวิธีการในการแนะแนวกลุ่ม
 - 1.6 ขนาดของกลุ่ม
 - 1.7 ระยะเวลาและจำนวนครั้งของการเข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการเรียน
 - 2.1 ความหมายของคำว่ากลยุทธ์ในการเรียน
 - 2.2 กลยุทธ์ในการเรียน
 - 2.3 แนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ในการเรียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์
 - 3.1 ความหมายของนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์
 - 3.2 การกำหนดภาวะนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่ม
- 4.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ในการเรียน
- 4.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์

การแนะแนวกลุ่ม

แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวกลุ่ม

การแนะแนวกลุ่มเป็นวิธีการแนะแนวประเภทหนึ่ง ที่มีกิจกรรมอันประกอบด้วยโปรแกรมการแนะแนวที่ดำเนินการให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ในการจัดระเบียบหลักปรัชญาของการแนะแนว โดยทั่วไป การจัดกิจกรรมการแนะแนวจะผสมผสานกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเพื่อให้เหมาะสมกับสมาชิก

ความหมายของการแนะแนวกลุ่ม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่ม พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของการแนะแนวกลุ่ม ไว้ดังนี้

จำเนียร (2538: 325-343) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวกลุ่มว่า เป็นการให้การแนะแนวแก่บุคคลหลายๆ คนที่มีปัญหาและความต้องการคล้ายคลึงกัน ด้วยการช่วยให้แต่ละคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อันเป็นแนวทางช่วยให้บุคคลเกิดความรู้ความเข้าใจตลอดจนเกิดความคิดในการที่จะแก้ปัญหา ตัดสินใจในปัญหาที่เขาประสบอยู่ หรืออาจจะช่วยบุคคลที่อยู่ในกลุ่มหรือหมู่เดียวกันให้สามารถแก้ปัญหาได้ด้วย นอกจากนี้การแนะแนวกลุ่มยังหมายถึง การช่วยให้บุคคลได้รับทราบเรื่องราว สิ่งที่ต้องรู้ และรายละเอียดต่างๆ ในสิ่งที่ควรทราบและต้องการจะทราบ และให้ได้รับทราบพร้อมๆ กันเป็นหมู่หรือเป็นกลุ่มใหญ่

ลักขณา (2543: 90) ได้กล่าวถึงการแนะแนวกลุ่มว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลหลายๆ คนที่มีปัญหาและความต้องการคล้ายคลึงกัน สามารถช่วยให้แต่ละคนในกลุ่มเดียวกัน

ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อันเป็นผลที่จะช่วยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเกิดความคิดในการที่จะแก้ปัญหา ตัดสินใจในปัญหาที่ตนประสบอยู่ หรือสามารถช่วยป้องกันปัญหาทั้งหลายทั้งปวงอันจะพึงเกิดขึ้นในแต่ละคนอีกด้วย นอกจากนี้การแนะนำเป็นกลุ่ม ยังช่วยให้นักเรียนได้รับทราบในสิ่งที่ควรทราบ หรือต้องการจะทราบอีกด้วย

วัตินา (2531: 175) ได้อธิบายถึงการแนะนำกลุ่มว่าเป็นวิธีการให้การแนะนำแก่ผู้มีปัญหาเกี่ยวกับด้านการเรียน ความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ ซึ่งการแนะนำจะจัดรวมๆ กัน การที่บุคคลในกลุ่มมีปัญหาเหมือนกันๆ กัน ผู้แนะนำสามารถจะจัดการแนะนำรวมๆ กัน ได้ เป็นการจัดให้กับนักเรียนครั้งละหลายๆ คน

Hillman, Penczar and Barr (1975: 761) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแนะนำกลุ่มไว้ว่า กิจกรรมการแนะนำกลุ่ม คือการพัฒนากระบวนการกลุ่มให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนทุกคน โดยเน้นการมีประสบการณ์ร่วมในกลุ่ม เปิดโอกาสให้มีการอภิปราย การมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ของกิจกรรม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

Shertzer and Stone (1981: 200) ได้ให้ความหมายของการแนะนำกลุ่มไว้ว่า การแนะนำกลุ่มเป็นบริการที่จัดขึ้นเป็นกลุ่ม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้ความรู้และข้อมูล เป็นการให้ข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกโดยตรง

Trotzer (1989: 127-128) กล่าวถึงการแนะนำกลุ่มว่า เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคล โดยการให้ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง รวมทั้งสิ่งแวดล้อมของตน ซึ่งจะช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตไปอย่างมีความหมาย และมีความสุข ข้อมูลดังกล่าวอยู่ในรูปของข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และสังคม หรือเป็นการฝึกทักษะความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของพวกเขา

จากความหมายที่กล่าวมาพอที่จะสรุปได้ว่า การแนะนำกลุ่มเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจ ความต้องการ หรือมีปัญหาคล้ายคลึงกัน โดยให้นักเรียนได้รับทราบข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม และฝึกทักษะให้สามารถพัฒนาตนเอง เพื่อให้ปรับตัวเข้ากับปัญหาต่างๆ ได้ ในการฝึกจะอาศัยเทคนิคต่างๆ ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในกลุ่ม โดยให้เกิดการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ของการแนะแนวกลุ่ม

ลักษณะ (2543: 90-91) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ผ่อนคลายความกังวลใจ
2. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา การปรับปรุงตนของนักเรียน ความรู้ที่จัดในการแนะแนวเป็นกลุ่มนี้ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนแต่ละวัยก่อน
3. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ช่วยกันคิดแก้ปัญหาที่มีอยู่ร่วมกัน หรือค้นหาสาเหตุหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ เพื่อให้การแก้ปัญหานั้นบรรลุผลสำเร็จ
4. ช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ตลอดจนรู้จักการประมาณตนในด้านความสามารถ ความสนใจ
5. เพื่อการปูพื้นฐานไว้สำหรับการแนะแนวเป็นรายบุคคลต่อไป กล่าวคือ การแนะแนวกลุ่มจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจลักษณะงานแนะแนวและบทบาทของครูแนะแนวดีขึ้น เมื่อมีปัญหาส่วนตัวก็พร้อมที่จะมาขอรับคำปรึกษาได้

สถิต (2531: 339) ได้สรุปถึงวัตถุประสงค์ของการแนะแนวกลุ่มว่า เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ผ่อนคลายความกังวลใจที่ตนมีอยู่ ได้รับความรู้ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ปัญหา ร่วมกัน ได้สำรวจความถนัด สถิติปัญญา ความสามารถ ความสนใจของตนเองเพื่อเข้าใจตนเอง ถูกต้อง จะได้ปรับปรุงตนเองให้สอดคล้องกับวัย และการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นการปูพื้นฐานเพื่อการแนะแนวรายบุคคลต่อไป

จากวัตถุประสงค์ของการแนะแนวกลุ่มที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการแนะแนวกลุ่มจะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะและทักษะบางอย่างให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้ โดยการให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียน และส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองรวมทั้งผู้อื่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญ ในการที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อตนเองและผู้อื่นต่อไป

ขอบข่ายของการแนะแนวกลุ่ม

ขอบข่ายของการแนะแนวกลุ่มมีหลักการเกี่ยวกับการแนะแนวโดยทั่วไป นุชลี (2543: 23) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการแนะแนวทั้ง 3 ประเภท คือ การแนะแนวด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านสังคมและส่วนตัว ดังนี้

1. การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวประเภทนี้จะเน้นที่การช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาอันเกี่ยวข้องกับเรื่องของการศึกษาเล่าเรียน โดยตรง เช่น การไม่มีสมาธิในการเรียนจนส่งผลให้ผลการเรียนตกต่ำ การไม่รู้จักรหัสการจดโน้ตที่มีประสิทธิภาพ การไม่มีข้อมูลหรือไม่รู้ข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการศึกษาต่อ การไม่รู้วิธีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจำ เป็นต้น
2. การแนะแนวอาชีพ เป็นการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นการแนะแนวในระยะยาวและเป็นการแนะแนวอย่างต่อเนื่อง
3. การแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและสังคม หมายถึงการหาทางช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาด้านการปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยสามารถปรับตนเองได้ รวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวที่ควรประสบได้อย่างเหมาะสม เช่น สามารถเข้ากับเพื่อนฝูงหรือพ่อแม่พี่น้องได้เป็นอย่างดี รู้วิธีการรักษาสุขภาพ วิธีการปรับปรุงตนเองให้มีเสน่ห์ และการรู้มารยาทในการเข้าสังคม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้กล่าวถึงขอบข่ายของการแนะแนวกลุ่มไว้ว่า ขอบข่ายของการแนะแนวกลุ่มจะต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลให้เจริญสูงสุดเต็มตามศักยภาพเท่าที่บุคคลนั้นจะดำเนินไปได้ ในแง่ความสามารถ ทักษะ และการปรับตัว ทั้งช่วยให้บุคคลได้วางเป้าหมายอย่างเป็นจริง และหาโอกาสที่จะพัฒนาตัวเองได้อย่างเต็มที่ในทุกๆ ด้าน ช่วยให้ผู้รับการแนะแนวได้รู้จักตนเอง โดยการให้ข้อสนเทศที่มีประโยชน์ ให้คำปรึกษาและอื่นๆ เพื่อช่วยให้เขาได้ทราบแนวทางการพัฒนาตนเอง และการตัดสินใจเลือกเพื่อดำเนินชีวิตของตนต่อไป (ทองเรียน, 2528: 14-15) สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการแนะแนวกลุ่มมีหลักการเหมือนกับการแนะแนวทั่วไป จะมีจุดที่แตกต่างจากการแนะแนวทั่วไปคือวิธีในการดำเนินการเท่านั้น

องค์ประกอบของกิจกรรมในการแนะแนวกลุ่ม

องค์ประกอบของกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม Hillman et al. (1975: 761 - 766) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหา การจัดกิจกรรมสำหรับการแนะแนวกลุ่ม เป็นโปรแกรมที่ต้องการจะพัฒนา ลักษณะด้านใดด้านหนึ่งของนักเรียนในกลุ่ม โดยจัดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เช่น โปรแกรมการพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งครูแนะแนวจะเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมต่างๆ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกร่วมกัน เป็นการจัดโปรแกรมที่มีเนื้อหาชัดเจน และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่ม ทำให้นักเรียนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้และจดจำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในการพัฒนา และมีความสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นและยอมรับในบุคคลอื่นได้

2. กระบวนการ กระบวนการที่สำคัญของการจัดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

2.1 การอภิปรายเพื่อการเตรียมตัว เป็นขั้นตอนที่ครูแนะแนวจะอธิบายและชี้แจงให้นักเรียนในกลุ่มทราบเกี่ยวกับหลักการสำคัญๆ ของหัวข้อการแนะแนวแต่ละครั้ง เป็นการชี้แจงให้นักเรียนในกลุ่มทราบถึงจุดมุ่งหมายของการรวมกลุ่ม และการดำเนินกิจกรรมอย่างชัดเจน รวมทั้งทักษะที่จำเป็นบางอย่าง โดยครูแนะแนวอาจทำตัวเป็นแบบอย่างให้นักเรียนในกลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของตนเองในชั้นเรียน กิจกรรมแนะแนวกลุ่มอาจยืดหยุ่นได้บ้าง แต่ต้องอยู่ภายในขอบเขตของหัวข้อกิจกรรมที่กำหนดขึ้น โดยที่นักเรียนในกลุ่มจะต้องมีพฤติกรรมยอมรับซึ่งกันและกัน

2.2 การดำเนินกิจกรรม เป็นการเริ่มให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยมุ่งให้นักเรียนในกลุ่มได้รับประสบการณ์ทั้งด้านความรู้ ทักษะต่างๆ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจตคติกับสมาชิกคนอื่น ซึ่งครูแนะแนวจะต้องมีลักษณะที่กระตือรือร้นเหมาะสมที่จะเป็นตัวแบบของนักเรียนในกลุ่ม ให้ความเป็นกันเอง มีบุคลิกภาพที่ให้การสนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนในกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีบทบาทในการเป็นผู้สังเกต และจับประเด็นต่างๆ เพื่อนำมาสรุปและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนในกลุ่มได้

2.3 การอภิปรายสรุปหลังจากดำเนินกิจกรรม เป็นการอภิปรายสรุปหลังจาก การปฏิบัติกิจกรรม ประเมินวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนสามารถประยุกต์ ความรู้สิ่งที่ได้ไปใช้กับตนเองได้

3. พลวัตกลุ่ม การที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับทิศทาง และพลังความสามารถที่มีอยู่ ในกลุ่ม ซึ่งจะต้องประกอบด้วย

3.1 บรรยากาศที่มีลักษณะของการยอมรับนับถือในเสรีภาพซึ่งกันและกัน มีความ รับผิดชอบร่วมกัน

3.2 ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม นั่นคือ นักเรียนควรมีจุดประสงค์ร่วมกัน มีข้อตกลงร่วมกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.3 การดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้ง ครูแนะแนวต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ และมีการ เตรียมพร้อมสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในกลุ่ม โดยไม่คาดคิดมาก่อนได้ นอกจากนี้ ยังต้องทำหน้าที่ ใช้อำนวยความสะดวกช่วยเหลือนักเรียน เมื่อนักเรียนประสบความยุ่งยากอีกด้วย

จากองค์ประกอบของการแนะแนวที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวกลุ่ม มีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วนด้วยกัน ที่จะนำไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วยส่วนของ เนื้อหา กระบวนการ และพลวัตกลุ่ม โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดโครงสร้างหรือ ทิศทางของกิจกรรม มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในด้านต่างๆ มีโอกาสแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและเจตคติกับผู้อื่น และนำความรู้หรือทักษะที่ได้ไปปฏิบัติ

เทคนิคและวิธีการในการแนะแนวกลุ่ม

เทคนิคและวิธีการที่จะนำมาใช้ในการแนะแนวกลุ่มมีหลายรูปแบบและหลายวิธีการ ทั้งนี้ ในการเลือกว่าจะนำเทคนิคหรือวิธีการใดมาใช้นั้น ครูแนะแนวจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้ เหมาะสมกับตัวนักเรียน ขนาดของกลุ่ม และวัตถุประสงค์ในการแนะแนว อีกทั้งยังต้องคำนึงถึง ความชำนาญของครูแนะแนวในการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ อีกด้วย เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดกับนักเรียน และได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ นั่น ซึ่งเทคนิคและวิธีการที่นิยมใช้ มีดังนี้

1. การอภิปราย เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น การทำความเข้าใจ การหาข้อยุติ หรือแนวทางในการปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาที่ดีกว่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นักเรียนจะได้มีส่วนในการคิด พิจารณา วิเคราะห์ วิเคราะห์สิ่งที่กำลังพูดคุยกัน และเสนอผลการพิจารณานั้นต่อผู้นำกลุ่ม และต่อเพื่อนสมาชิกด้วยกันเอง ทำให้แต่ละคนได้ทราบและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตนเอง อันเป็นลักษณะของการเรียนรู้ร่วมกัน (สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537: 43)

2. การบรรยาย คือการสอนโดยครูแนะแนวที่ทำหน้าที่บรรยายให้แก่นักเรียน วิธีการบรรยายเหมาะสมกับการฝึกที่ประกอบด้วยสมาชิกในกลุ่มจำนวนมากและเวลาในการทำกิจกรรมมีจำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ข้อเสียสำหรับวิธีการนี้คือ สมาชิกในกลุ่มไม่มีโอกาสจะซักถามหรือแสดงความคิดเห็นใดๆ เพื่อสะท้อนความรู้สึกรู้สึกให้ครู หรือผู้นำกลุ่มทราบ ครูหรือผู้นำกลุ่มจึงไม่ทราบว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ (วิภาพร, 2543: 309)

3. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการนำทักษะเฉพาะและผลที่เกิดมาศึกษา เป็นการเรียนรู้จากการจำลองสถานการณ์ การสำรวจปฏิสัมพันธ์จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม มีการกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนแสดงบทบาท หลังจากแสดงบทบาทนั้นๆ แล้ว มีการอภิปรายผลว่าพฤติกรรมแบบใด ให้ผลอย่างไร การแสดงบทบาทสมมติไม่มีการเตรียมตัวหรือซ้อมการแสดง คาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้ว่าจะเกิดผลอย่างไร กำหนดสถานการณ์เป็นเพียงคำสั่งสั้นๆ ผู้แสดงตัดสินใจเองว่า จะแสดงบทบาทอย่างไร การแสดงผู้แสดงต้องเป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด แสดงออกว่าในสถานการณ์ที่กำหนด ตนจะมีพฤติกรรมอย่างไร ผู้แสดงไม่จำเป็นต้องมีทักษะการแสดง เพียงรู้สถานการณ์คร่าวๆ หรือลักษณะพฤติกรรมที่กำหนด ผู้แสดงแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมไปตามสถานการณ์นั้นๆ การแสดงบทบาทสมมติในกลุ่ม จะช่วยให้คนเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติ การมีอารมณ์ร่วมไปกับเหตุการณ์ในบทบาทสมมติทำให้เกิดการเรียนรู้ (อนงค์, 2544: 27)

4. การแก้ปัญหา เป็นกระบวนการสร้างสรรค์อย่างหนึ่งที่บุคคลได้มีโอกาสประเมินตนเอง และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการแสวงหาทางเลือก การตัดสินใจ รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับจุดมุ่งหมายในชีวิตและค่านิยมของตนเอง วิธีการอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหาก็คือ การสาธิตให้กลุ่มได้ทราบถึงขั้นตอนต่างๆ ในการแก้ปัญหา ซึ่งได้แก่ การตระหนักรู้ถึงปัญหา การเข้าใจธรรมชาติของปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล การตั้งสมมติฐาน การหาทางเลือกต่างๆ ในการแก้ปัญหา การประเมินผล เพื่อหาทางเลือกการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด และการดำเนินการแก้ปัญหาตามวิธีดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูแนะแนวก็คือ จะต้องช่วยให้กลุ่มได้กำหนดและวิเคราะห์ปัญหา การหาข้อมูลรวมทั้งการหาข้อสรุป นอกจากนี้แล้ว ควรจะได้พิจารณาตัดสินใจในสิ่งที่

จะนำมาให้กลุ่มช่วยแก้ปัญหา ทั้งนี้โดยคำนึงถึงระดับของวุฒิภาวะตลอดจนความสามารถของนักเรียนในกลุ่มด้วย ประโยชน์ที่ได้จากการแก้ปัญหาก็คือ การนำปัญหาในชีวิตให้กลุ่มได้แก้ไขย่อมจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้นักเรียนในกลุ่มสามารถนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้กับตนเองได้ (ทองเรียน, 2521: 90 - 92)

5. การใช้สถานการณ์จำลอง คือการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้นักเรียนในกลุ่มเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงนักเรียนอาจจะไม่กล้าแสดงออก เพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป (ทองเรียน, 2521: 87)

6. การศึกษาเป็นรายกรณี หรือกรณีศึกษา เป็นเทคนิคการฝึกที่นำเอากรณีหรือเรื่องราวที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงๆ เสนอในกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มจะใช้หลักวิชาและประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาผสมผสานเพื่อวิเคราะห์กรณีที่ยกมา โดยผู้นำกลุ่มคอยให้คำแนะนำและให้แนวทางเพื่อช่วยสมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ปัญหาได้ตรงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนของการศึกษาจะเริ่มด้วยหลักการต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาตัดสินใจแก้ปัญหา และในขั้นตอนสุดท้าย สมาชิกในกลุ่มจะต้องพิจารณาตัดสินใจแก้ปัญหาหรือกรณีที่น่าเสนอภายใต้สภาพการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเพื่อช่วยให้การตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มดีขึ้น การนำเสนอกรณีหรือปัญหา จะต้องมียุทธศาสตร์มากพอที่จะทำให้ผู้ศึกษาได้เห็นจุดสำคัญของปัญหาและได้ข้อมูลที่เป็นแนวทางนำไปสู่การตัดสินใจแก้ปัญหา (นนทวัฒน์, 2543: 20-21)

7. เกม เป็นวิธีการอย่างหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการแนะนำกลุ่ม โดยครูจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์สมมติขึ้น ให้นักเรียนในกลุ่มลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างตามที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนในกลุ่มจะต้องตัดสินใจทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนในกลุ่มได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังช่วยให้เกิดความสนุกสนานในการปฏิบัติกิจกรรมอีกด้วย (ทิสนา, 2522: 201)

8. ละคร คือวิธีการที่ให้นักเรียนในกลุ่มได้ทดลองแสดงบทบาทตามที่เรียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมบทบาทตามที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้นๆ วิธีการนี้จะเป็วิธีการที่ช่วยทำให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการเข้าใจความรู้สึก เหตุผล และพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้มีส่วนเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนั้น การที่นักเรียนได้มี

โอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้นักเรียนในกลุ่มเกิดความรับผิดชอบในการปฏิบัติตนร่วมกัน (ทีศนา, 2522: 202)

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนบุคคลในกลุ่มมีผลสำคัญต่อกระบวนการกลุ่ม กลุ่มขนาดใหญ่ทำให้มีโอกาสมากกว่า ในการที่จะพบบุคคลที่น่าสนใจ ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากขนาดของกลุ่มขยายตัวขึ้น ปัญหาภายในกลุ่มก็มีมากขึ้นด้วย เช่น จะเกิดกลุ่มย่อยขึ้น และความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกของกลุ่มก็จะกระจัดกระจาย หนึ่งเมื่อมีสมาชิกมากขึ้น ความขัดแย้งก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นขนาดของกลุ่มมีผลทั้งทางบวกและทางลบต่อกระบวนการกลุ่ม โยธิน (2529: 130-135) ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึง ในการจัดขนาดของกลุ่ม ดังนี้

1. ขนาดของกลุ่มและการมีส่วนร่วมของสมาชิก

เมื่อขนาดของกลุ่มใหญ่ขึ้น เวลาสำหรับสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มจะลดลง ในกลุ่มขนาดใหญ่ สมาชิกของกลุ่ม จะมีความรู้สึกว่าจะถูกขัดขวางและมีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นน้อยกว่ากลุ่มขนาดเล็ก โดยทั่วไปแล้วการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มจะลดน้อยลงเมื่อขนาดของกลุ่มใหญ่ขึ้น

2. ขนาดของกลุ่มและปฏิกริยาของสมาชิก

ความแตกต่างระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะมีมากขึ้น เมื่อกลุ่มมีขนาดเพิ่มขึ้นเป็นที่คาดได้ว่าจะมีอิทธิพลต่อปฏิกริยาของสมาชิกของกลุ่มที่มีต่อกัน มีหลักฐานที่เชื่อถือได้สนับสนุนข้อสรุปที่ว่า สมาชิกของกลุ่มที่ใหญ่กว่าจะเอาใจใส่ต่อกันน้อยกว่า รู้สึกเครียดมากกว่า และได้รับความพอใจน้อยกว่าสมาชิกของกลุ่มเล็ก การที่สมาชิกแต่ละคนมีเวลาไม่พอที่จะมีส่วนร่วมในการเพิ่มสำคัญของกิจกรรมของกลุ่มที่ทำโดยสมาชิกคนเดียวหรือสองสามคนก็ตาม และความยุ่งยากที่เพิ่มขึ้นในการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มที่ใหญ่กว่าจะก่อให้เกิดผลทางลบต่อกัน

3. ขนาดของกลุ่มและความสอดคล้องกัน

จุดมุ่งหมายอย่างหนึ่งของกลุ่มก็คือ การบรรลุความสอดคล้องกัน ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการเพื่อหลักการกราฟ ได้รับแต่งตั้งเพื่อวางแผนงานสัมมนาประจำปีถัดไป เน้นคณะกรรมการไม่สามารถจะบรรลุจุดประสงค์ได้เลยเว้นเสียแต่สมาชิกในกลุ่มจะมีจิตใจตรงกัน โดยปกติแล้วกลุ่มที่มีขนาดใหญ่จะมีการบรรลุถึงความสอดคล้องกันได้ยากกว่ากลุ่มที่มีขนาดเล็ก

4. ขนาดของกลุ่มและการกระทำของกลุ่ม

การเพิ่มขนาดของกลุ่มเป็นการนำเอาพลังที่ขัดกันต่อการกระทำและผลผลิตของกลุ่มเข้ามาด้วย ในด้านหนึ่ง ทรัพยากรที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มใหญ่ (ความสามารถ ความรู้ ความคิดเห็น ฯลฯ) ก่อให้เกิดการกระทำของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ในอีกด้านหนึ่ง การมีปัญหาทงองค์กรมากขึ้น และการกระตุ้นที่จะกระทำของสมาชิกถูกระงับมากขึ้น ทำให้ประสิทธิภาพของกลุ่มลดลง ดังนั้น ผลของขนาดของกลุ่มที่มีต่อการกระทำของกลุ่มขึ้นอยู่กับพลังที่ขัดกัน ถ้าพลังทางบวกมากกว่าลบ ประสิทธิภาพของกลุ่มก็จะสูงขึ้น

ส่วนใหญ่ นักจิตวิทยานิยมศึกษากลุ่มขนาดเล็ก เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงและขบวนการของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกได้ง่ายกว่าศึกษาจากกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้ กลุ่มเล็กยังจัดได้ว่ามีขนาดพอเหมาะที่จะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเต็มที่ แต่ถ้ามีจำนวนมากเกินไป สมาชิกทุกคนไม่มีโอกาสได้แสดงความต้องการได้เป็นรายบุคคล ก็จะทำให้มีบรรยากาศของความน่าเบื่อหน่าย เพราะต่างคนต่างก็คิดว่าเข้ากลุ่มหรือไม่เข้ากลุ่มก็ไม่เห็นมีอะไรต่างกัน เราก็ไม่มีโอกาสพูดคุยอยู่ดี สมาชิกเกิดความรู้สึกไม่สนใจ และอาจจะละจากกลุ่มไปในที่สุด

อย่างไรก็ตามมีนักจิตวิทยาได้เสนอขนาดของการจัดกลุ่มในกิจกรรมแนะแนวกลุ่มไว้ 2 ประเภท คือ

1. การแนะแนวกลุ่มใหญ่หรือการแนะแนวในชั้นเรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตร หรือการจัดกิจกรรมแนะแนวในโอกาสต่างๆ ที่ต้องการให้ข้อสนเทศกับนักเรียนจำนวนมาก ซึ่ง Shaw (1981: 4) กล่าวว่า ถ้าสมาชิกจำนวน 30 คนขึ้นไปก็จะจัดเป็นกลุ่มใหญ่

2. การแนะนำกลุ่มย่อยเป็นการจัดการแนะนำกลุ่มนอกเหนือจากการจัดการแนะนำกลุ่มในชั้นเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงลงไป ซึ่ง Palmer (1979) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาด 8 – 12 คน และ Ottaway (1966: 7) กล่าวว่า การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิกได้มีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน โดยสมาชิกไม่ต้องใช้เสียงดังมากนัก ทุกคนในกลุ่มได้ยินอย่างทั่วถึง ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือมากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน

ระยะเวลาและจำนวนครั้งของการเข้าร่วมกิจกรรมการแนะนำกลุ่ม

ระยะเวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมการแนะนำกลุ่มนั้น ไม่สามารถระบุระยะเวลาและจำนวนครั้งที่แน่นอนได้ ทั้งนี้เพราะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ข้อกำหนด และโครงสร้างของกลุ่มที่จะพัฒนา อย่างไรก็ตามได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมไว้ดังนี้

วัชร (2528: 374) กล่าวว่า ช่วงเวลาของการจัดกลุ่มจะต้องขึ้นอยู่กับอายุของนักเรียน และความจำกัดของสถานที่ ถ้าเป็นกลุ่มเด็กเล็กก็ไม่ควรจัดเกินครั้งละ 30 นาที แต่ควรจัดให้ถึงขึ้นเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเป็นวัยรุ่นอาจใช้เวลาครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง

Patterson (1973: 105) กล่าวว่า การให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยอาจจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมงในระดับประถมศึกษา เพราะเด็กอาจเกิดความเบื่อหน่าย

Trotzer (1989: 331) กล่าวว่า ช่วงเวลาของการจัดกลุ่มแต่ละครั้งในสถานศึกษา จะเกี่ยวข้องกับช่วงเวลาเรียนหรือชั่วโมงเรียนของสถาบันนั้นๆ แต่ช่วงเวลาเช่นนี้ไม่ใช่แนวความคิดตามกระบวนการกลุ่ม เพราะชั่วโมงในชั้นเรียนมีเวลาสั้นเกินไป คือประมาณ 50 นาที เพราะกลุ่มต้องการเวลาสำหรับอุ่นเครื่องประมาณ 10 – 20 นาที เพื่อวางรากฐานของการดำเนินงานภายในกลุ่ม ช่วงเวลานี้มีความสำคัญและไม่ควรตัดออกไป ระยะเวลาที่นิยมใช้จะอยู่ในช่วงประมาณ 1 ชั่วโมง ถึง 2 ชั่วโมง ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการฝึกฝนภายในกลุ่ม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าระยะเวลาและจำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมการแนะนำกลุ่มแต่ละครั้งมีความแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัด ช่วงอายุสมาชิกของกลุ่ม รวมทั้งโครงสร้างของกลุ่ม โดยทั่วไป การจัดกิจกรรมการแนะนำกลุ่มจะใช้เวลาประมาณ 1 – 2 ชั่วโมงต่อครั้ง และจัดสัปดาห์ละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย

กลยุทธ์ในการเรียน

ความหมายของกลยุทธ์ในการเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับกลยุทธ์ในการเรียน พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของกลยุทธ์ในการเรียน ไว้ดังนี้

ยุดา และ ญัฐพงศ์ (2546) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการเรียนว่า หมายถึง แนวทางในการเรียนรู้ อย่างถูกวิธี ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน

Sutherland (1995: 247) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ในการเรียนว่า หมายถึง วิธีการที่หลากหลายที่นำมาใช้ในการเรียนหรือเพื่อแก้ปัญหา

Zimmerman (1989) and Pintrich (1995) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการเรียนว่า เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และเอื้อต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากความหมายที่กล่าวมาพอที่จะสรุปได้ว่า กลยุทธ์ในการเรียน เป็นแนวทาง เทคนิค หรือวิธีการ ที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ในการเรียนและสามารถเรียนรู้หรือพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และเอื้อต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลยุทธ์ในการเรียน

Zimmerman and Martinez-Pons (1988) ได้สัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการเรียน พบว่านักเรียนใช้กลยุทธ์ในการเรียน 14 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินตนเอง เช่น ตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าทำถูกต้อง
2. การจัดระบบและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ เช่น ทำโครงร่างก่อนที่จะเขียนรายงาน
3. การตั้งเป้าหมายและการวางแผน เช่น เริ่มศึกษา 2 สัปดาห์ก่อนสอบ แล้วก็ทำ

ด้วยตัวเอง

4. การค้นหาข้อมูล เช่น ก่อนที่จะเริ่มเขียนรายงาน จะไปห้องสมุดเพื่อหาข้อมูลให้มาก ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำรายงาน

5. การจดบันทึกและการเตือนความจำ เช่น จดบันทึกการอภิปรายในชั้นเรียน หรือ จดบันทึกบัญชีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ

6. การจัดสภาพแวดล้อม เช่น แยกตัวเองออกจากทุกสิ่งทุกอย่างที่รบกวน หรือ ปิดวิทยุ เพื่อที่จะมีสมาธิในการทำงาน

7. การให้รางวัลต่อความสำเร็จและลงโทษต่อความล้มเหลวของตนเอง เช่น ถ้าสอบได้คะแนนดีจะไปดูภาพยนตร์

8. การท่องซ้ำและการจดจำ เช่น ในการเตรียมตัวสอบคณิตศาสตร์ เขียนสูตรต่างๆ จนกระทั่งจำได้

9.-11. การขอความช่วยเหลือทางสังคม การขอความช่วยเหลือจากเพื่อน (9) จากครู (10) หรือ จากผู้ใหญ่ (11) เช่น ถ้ามีปัญหาในการทำแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ ก็จะขอให้เพื่อนช่วย

12.-14. การทบทวนจากบันทึกต่างๆ ทบทวนจากสมุดจด (12) จากข้อสอบ (13) หรือตำราเรียน (14) เพื่อเตรียมตัวสำหรับการเรียน และการทดสอบ เช่น เมื่อเตรียมตัวสอบ จะทบทวนสมุดจดของตัวเอง

วิทยากร (2544: 7) กล่าวว่า ความสำเร็จในการเรียน มิได้ขึ้นอยู่กับนักเรียนหนักเท่านั้น การที่ผู้เรียนจะเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตัวดังนี้

1. รู้จักทำตารางเวลา
2. อ่านทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ
3. จดบันทึกเนื้อหาไว้ทบทวนภายหลัง
4. มีการท่องจำหนังสือ

5. รู้จักเตรียมตัวสอบ

ยุคา และณัฐพงศ์ (2544: 4) ได้กล่าวถึงแนวทางในการเรียนอย่างถูกวิธี ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนว่าประกอบไปด้วย

1. รู้จักการบริหารเวลา คือวางแผนการใช้เวลาและทำตารางเวลา
2. ใช้ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์ในการเรียน
3. อ่านอย่างชาญฉลาด
4. จดบันทึกอย่างมีประสิทธิภาพ
5. พัฒนาการจำ
6. ส่งงานให้ทันกำหนด
7. รู้จักเตรียมตัวในการสอบ

จากกลยุทธ์ในการเรียนที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีผู้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการเรียนมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันออกไป ซึ่งจากกลยุทธ์ที่กล่าวมาทั้งหมด พอที่จะสรุปแนวทางปฏิบัติได้ 6 ด้าน ที่จะเป็ประโยชน์แก่ผู้เรียนในการนำไปใช้ ดังนี้

1. ต้องรู้จักวางแผนและจัดตารางเวลาให้เหมาะสมกับการเรียนและตนเอง
2. ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดในการค้นหาข้อมูลและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
3. มีการอ่านทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ
4. จดบันทึกเนื้อหาในวิชาต่างๆ ไว้ทบทวนภายหลัง
5. มีการพัฒนาการจำ คือมีเทคนิคหรือเครื่องมือในการจำที่ดี เพื่อช่วยในการจดจำเนื้อหา
6. รู้จักการเตรียมตัวในการสอบ

แนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ในการเรียน

ในการพัฒนากลยุทธ์ในการเรียนนี้ ได้มีผู้เสนอแนวทางในการพัฒนาในด้านต่างๆ ไว้หลากหลายแนวทางด้วยกัน ซึ่งครูหรือผู้ที่นำไปใช้ จะต้องพิจารณาในการเลือกใช้แนวทางต่างๆ ให้เหมาะสมหรือต้องนำมาปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนที่ต้องการจะพัฒนา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำไปใช้นั้นเอง แนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ในการเรียน ได้มีผู้เสนอแนวทางในการพัฒนาไว้ดังนี้

1. การวางแผนและทำตารางเวลา

ยูด้า และฉฐุพงศ์ (2546: 14-25) ได้กล่าวถึงการวางแผนและทำตารางเวลาไว้ดังนี้ การเป็นนักเรียนนักศึกษา นั้น จะว่าไปแล้วก็เปรียบเหมือนการเป็นผู้บริหารระดับสูง เราต้องจัดสรรแบ่งเวลาให้กับงานต่างๆ มากมาย ต้องกำหนดเองว่าเรื่องไหน งานอะไรที่มีความสำคัญสูงสุด และต้องทำก่อนงานอื่นๆ ต้องคิดหาทางแก้ปัญหาทั้งในเรื่องเรียนและปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนฝูง ต้องหาข้อมูล ประชุมกลุ่ม ทำรายงาน นำเสนอรายงาน ฯลฯ

เราจะเรียนได้ดีแค่ไหนนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับสติปัญญา ความสามารถเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนรู้และการตัดสินใจ ขึ้นอยู่กับว่าเราใช้เวลาเป็นหรือไม่ ซึ่งในการวางแผนการจัดตารางเวลานี้มีสิ่งที่จะต้องพิจารณา 3 ส่วนด้วยกันคือ

1.1 เราจะทำอะไร โดยเริ่มจากการเขียนคร่าวๆ ถึงสิ่งต่างๆ ที่ต้องทำทันที และต้องการทำภายในเทอมนั้นลงบนปฏิทินที่มีขนาดใหญ่พอให้เขียนข้อความต่างๆ ลงไปได้ ซึ่งข้อดีของการนำเอาปฏิทินมาทำเป็นแผนประจำเทอม ปฏิทินจะช่วยเตือนความจำเราได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นสิ่งที่เราเห็นได้ง่ายและต้องดูอยู่เป็นประจำ และถ้าใช้ปากกาสีสดๆ หลากสีเขียนด้วยแล้วก็จะยิ่งดีมาก

สำหรับสิ่งที่ควรปรากฏอยู่ใน แผนประจำเทอม ก็ได้แก่

- กำหนดสอบของแต่ละวิชา
- กำหนดส่งรายงานหรือชิ้นงานใหญ่ๆ และงานย่อย ที่ผู้สอนมอบหมายให้ทำในแต่ละเทอม ทั้งนี้ไม่รวมถึงการบ้านที่มอบหมายให้ในแต่ละชั่วโมงแบบไม่แน่นอน
- งานย่อยที่เราแยกออกมาจากงานใหญ่ ที่ได้รับมอบหมายมา เช่น ถ้าให้ส่งรายงานก่อนสอบปลายภาค 2 สัปดาห์ เราก็อาจแบ่งงานออกเป็นขั้นตอนต่างๆ คือ

- 1) ค้นคว้าข้อมูลในห้องสมุด 2 สัปดาห์แรกของเทอม
- 2) เรียบเรียงข้อมูลและเขียนโครงร่างของรายงาน 1 สัปดาห์
- 3) เขียนรายงานและหาข้อมูลเพิ่มเติม 3 สัปดาห์
- 4) ตรวจสอบและพิมพ์งาน 2 สัปดาห์

- แผนการอ่านหนังสือก่อนสอบแบบคร่าวๆ ในแต่ละสัปดาห์

กำหนดการที่ไม่ตายตัว เช่น การค้นคว้าข้อมูล การอ่านหนังสือ เป็นสิ่งที่เราสามารถปรับเปลี่ยนได้ (ถ้าหลังจากเรียนไปแล้ว 2-3 สัปดาห์ เราพบว่าสิ่งที่ทำไม่ได้ หรือทำได้เร็วกว่ากำหนด) ซึ่งสิ่งที่จะช่วยให้เรารู้สึกว่า เราทำอะไรสำเร็จหรือไม่ นั่นก็คือแผนประจำสัปดาห์ แผนประจำสัปดาห์ เป็นแผนที่เราต้องทำแบบสัปดาห์ต่อสัปดาห์ โดยระบุถึงสิ่งที่ต้องทำในแต่ละวันอย่างละเอียด และเวลาที่เหมาะแก่การทำแผนประเภทนี้คือช่วงสุดสัปดาห์ (เย็นวันศุกร์-เช้าวันอาทิตย์) เพราะเรารู้แล้วว่า 5 วันที่ผ่านมาเราได้เรียนอะไรและได้รับมอบหมายงานประจำสัปดาห์อะไรมาบ้าง เราจะใช้สิ่งเหล่านี้ไปทำแผนสำหรับสัปดาห์หน้า

ความเฉพาะเจาะจงของสิ่งที่จะทำในแผนประจำสัปดาห์มีความสำคัญอย่างยิ่ง เราต้องระบุให้ละเอียด อย่างเช่น "อ่านและสรุปย่อวิชาประวัติศาสตร์และสังคม บทที่ 6"

นอกจากสามารถนำไปใช้ปรับแผนประจำทอมได้แล้ว แผนประจำสัปดาห์ยังช่วยให้เรารู้ถึงศักยภาพส่วนตัว รู้ว่าเราสามารถทำอะไรได้เร็วช้า รู้ว่าทอมต่อไปควรจะวางแผนอย่างไรจึงจะดี

1.2 เราจะทำเมื่อไร ขึ้นอยู่กับลำดับความสำคัญและประเภทของสิ่งที่จะทำ สำหรับการกำหนดเวลาในการทำสิ่งต่างๆ มีหลักการดังนี้

- เลือกเวลาที่สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ดีที่สุด ทำสิ่งที่สำคัญที่สุดก่อน เช่น ถ้าเราเป็นคนทีกระฉับกระเฉง หัวสมองแล่นฉิวในเวลาหัวค่ำ และสิ่งสำคัญที่สุดในสัปดาห์นี้ คือการอ่านหนังสือสอบ เราก็ควรกำหนดเวลาอ่านหนังสือไว้ในช่วงหัวค่ำ เป็นต้น

- ถ้าในแต่ละช่วงเวลาเราสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ดีไม่เท่ากัน เช่น ถ้าในตอนเช้า เราสามารถใช้หัวสมองได้ดี เราก็ควรเอางานเกี่ยวกับการคิดคำนวณมาทำในช่วงนี้ แต่ในตอนเย็นเราสามารถเคลื่อนไหวได้ดีกว่าคิด เราก็ควรนำเอางานประเภทประดิษฐ์สิ่งของ วาดรูปหรือแม้แต่กิจกรรมกีฬาต่างๆ มาไว้ในช่วงนี้

1.3 เราจะทำที่ไหน สภาพแวดล้อมของสถานที่ต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการกระทำเสมอ อย่างเช่น เติงนอนมีไว้สำหรับนอน ฉะนั้นถ้าเราหยิบหนังสือไปอ่านบนเตียง เราก็สามารถหลับได้ง่าย โดยไม่สำคัญว่าก่อนอ่านหนังสือเราจะง่วงหรือไม่

เราสามารถนำเอาความเข้าใจ เกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมมาใช้สร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเรียนหรือการทำงานได้ และสถานที่ที่เราควรกำหนดเพื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะก็คือ ห้องสมุดและโต๊ะหนังสือที่บ้าน เมื่อใดก็ตามที่ไปยังสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งนี้ เราไม่ควรไปแอบงีบหลับ อ่านการ์ตูนหรือคุยกับเพื่อน เพราะมันจะคิดเป็นนิสัย เข้าห้องสมุดที่ไหนเป็นต้องหลับ หรือไม่ก็อ่านการ์ตูนทุกทีเมื่อนั่งหน้าโต๊ะหนังสือ ในทำนองเดียวกันก็ไม่ควรพยายามอ่านหนังสือหรือทำการบ้านบนที่นอนหรือหน้าจอทีวี เพราะเราจะไม่มีสมาธิและทำงานได้ไม่ดีหลังจากรู้แล้วว่าจะทำอะไร เวลาไหน ที่ไหน ให้นำข้อมูลเหล่านี้มากรอกในตารางเวลา

2. ความสำคัญของห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นสถานที่รวบรวมข้อมูล ข่าวสาร และจัดได้ว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญสุดของสถานศึกษาใดๆ ก็ตาม เพราะผู้เรียนทุกคนสามารถเข้ามาใช้สถานที่แห่งนี้ได้ แต่ทั้งๆ ที่ทุกคนมีสิทธิใช้ห้องสมุด หลายคนกลับไม่เข้าใจและหาประโยชน์จากมันได้ไม่เต็มที่ (ยูด้า และ ฉัฎฐพงศ์, 2546: 37)

ห้องสมุดโดยทั่วไป มีวัตถุประสงค์อยู่ 5 ประการ (ประหยัด, 2539: 158-159) คือ

1. เพื่อการศึกษา คือ เป็นสถานที่สำหรับการศึกษาของทุกคน โดยไม่จำกัดเพศ วัย และพื้นฐานการศึกษา การศึกษาปัจจุบันส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง ดังนั้นห้องสมุดจึงเป็นสถานที่ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ความรู้และข่าวสาร คือ เป็นสถานที่ที่จะเผยแพร่ข้อสนเทศต่างๆ แก่ผู้เฝ้าหาความรู้หรือผู้ที่มีปัญหาข้องใจนานาประการ วิทยาการปัจจุบันก้าวหน้าไปไกล โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี ผู้ใช้ห้องสมุดจะเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ของโลก ถ้ารู้จักใช้บริการของห้องสมุด
3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางของการค้นคว้าวิจัยศิลปะวิทยาการทุกชนิด การที่จะมีวิทยาการใหม่ๆ เกิดขึ้นก็จำเป็นต้องค้นคว้าจากตำราเก่าๆ เป็นมูลฐาน
4. เพื่อความจรรโลงใจ ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางที่จะก่อให้เกิดความบันเทิงใจ ในการสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะการอ่านหนังสือมาก นอกจากจะได้รับความรู้แล้ว ยังเกิดความซาบซึ้งประทับใจ และจะเป็นแรงจูงใจให้เป็นผู้มีความประพฤติดี

5. เพื่อสันตนาการ การอ่านหนังสือเป็นงานอดิเรกอย่างหนึ่ง นับเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ คลายความเครียดที่ดี

และ ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการศึกษา ดังนี้

1. เป็นแหล่งสะสมวิทยาการต่างๆ ทุกแขนงวิชา และทุกระดับความรู้
2. เป็นแหล่งที่จะเลือกอ่านหนังสือได้ตามความสนใจของแต่ละบุคคล
3. เป็นแหล่งช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ทันสมัยอยู่เสมอในเรื่องวิชาการต่างๆ
4. เป็นแหล่งสร้างนิสัยรักการอ่าน รักการค้นคว้าด้วยตัวเอง
5. เป็นแหล่งช่วยให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. เป็นแหล่งช่วยให้ผู้เรียนรู้จักใช้และระวังรักษาหนังสือซึ่งเป็นสาธารณะประโยชน์

3. การมีนิสัยรักการอ่าน

นิสัยรักการอ่าน ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จำเป็นต้องอาศัยการปลูกฝัง กระตุ้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านจำเป็นต้องทำตั้งแต่อายุน้อย

พาณี (2532: 19) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการชอบอ่านหนังสือ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นประจำจนกลายเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ

รัถพร (2531: 161) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่านหมายถึง การฝึกฝน ส่งเสริม กระตุ้นให้เกิดความอยากอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ สติปัญญา ตลอดจนแสวงหาความเพลิดเพลินจากการอ่านจนติดเป็นนิสัย

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่าน ที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน จนกระทั่งจิตใจเกิดความสนใจที่จะอ่าน ชอบที่จะอ่าน และแสดงออกให้เห็นทางพฤติกรรม เช่น การใช้เวลาว่างในการอ่าน

นอกจากนี้ สมศักดิ์, อรุณี, ประหยัด และภารดี (2547: 44) ยังได้แนะนำการสร้างนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. เริ่มอ่านหนังสือที่มีเรื่องสั้น ๆ และมีภาพประกอบ เช่น นิทาน
2. ฝึกอ่านบ่อย ๆ โดยเฉพาะเมื่อมีเวลาว่าง
3. พยายามจัดหนังสือให้อยู่ในที่ที่หยิบหนังสืออ่านได้ง่าย
4. เลือกอ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของตนเอง เพราะจะทำให้สนใจอ่านมากขึ้น

4. การจดบันทึก

ยูดา และ ฉัฐพงษ์ (2546: 59) กล่าวว่า ถ้าไม่จดบันทึกสิ่งที่ได้จากการอ่านหนังสือหรือจากการฟังคำบรรยาย คงเป็นไปได้ยากที่จะจำได้ว่าสาระสำคัญที่ผ่านหูผ่านตาเราไปนั้น มีอะไรบ้างและพวกมันสัมพันธ์กันอย่างไร แต่ใช่ว่าโน้ตที่จดบันทึกนั้นจะมีประโยชน์เสมอไป เพราะถ้าจดแทบทุกคำพูดของผู้สอนหรือลอกข้อความมาจากตำราทั้งเล่ม เวลาที่เรามาอ่านโน้ตทบทวนความรู้ มันก็ไม่ต่างอะไรกับการฟังบรรยายหรืออ่านตำราอีกรอบ ไม่ได้ช่วยให้เราทำงานได้เร็วขึ้นเลย แต่ถ้าจดสั้นเกินไปพอเอามาอ่านอีกทีก็อาจไม่รู้เรื่อง จับต้นชนปลายไม่ถูก

เทคนิคของการจดบันทึกและการจดบันทึกที่มีประสิทธิภาพ มีดังนี้ (ยูดา และ ฉัฐพงษ์, 2546: 62-64)

4.1 ใช้สัญลักษณ์มาตรฐานแทนคำต่างๆ

ซึ่งสัญลักษณ์ต่อไปนี้บางตัวก็มาจากวิชาคณิตศาสตร์ เช่น

≈	ประมาณ	=	เท่ากับ, หมายถึง
+	และ, กับ	/	หรือ
>	มากกว่า	<	น้อยกว่า

4.2 ใช้ตัวย่อต่างๆ

จะเป็นตัวย่อภาษาไทยแทนคำไทย ตัวย่อภาษาอังกฤษแทนคำไทยที่มีจากภาษาอังกฤษก็ได้

ตัวอย่างตัวย่อภาษาไทย ร. 1	แทน	รัชกาลที่ 1
	ศก.	แทน เศรษฐกิจ
ตัวอย่างตัวย่อภาษาอังกฤษ	IT	แทน เทคโนโลยีสารสนเทศ
	R&D	แทน การวิจัยและพัฒนา

4.3 การสร้างสัญลักษณ์หรือคำย่อของเราเอง ตามความต้องการ เช่น ให้ ♥ หมายถึง หลักสำคัญหรือหัวใจสำคัญของเรื่อง

การจดบันทึกที่ดีนั้นไม่ว่าจะจดแบบไหน สิ่งสำคัญคือมันต้องมีประโยชน์และเป็นที่น่าสนใจสำหรับเรา และลักษณะของการจดบันทึกที่มีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1. ช่วยให้เราจำประเด็นที่สำคัญๆ ของเนื้อหาทั้งหมดได้
2. ช่วยให้เราเข้าใจประเด็นสำคัญเหล่านั้นได้ง่ายขึ้น
3. ช่วยให้เราเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นสำคัญต่างๆ
4. ช่วยให้เราไม่ต้องใช้เวลาในการทบทวนความรู้ก่อนสอบมากนัก
5. ช่วยให้เราค้นหาข้อมูลในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ก่อนไปค้นก็จดบันทึกว่าเราจะต้องหาอะไร หลังค้นก็จดบันทึกว่าเราได้ข้อมูลอะไรมาบ้าง)

5. การจำ

ยูดา และ ฌ็องฟงส์ (2546: 71) กล่าวว่า ทักษะการจำคือสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับการเรียนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม เพราะแทบทุกวิชาเรียนนั้นต้องอาศัยการเรียกข้อมูลออกมา ทั้งๆ ที่เป็นเช่นนี้ กลับไม่มีวิชาฝึกความจำ และปล่อยให้ผู้เรียนแต่ละคนหาวิธีจำของตนเอง ถ้าใครหาวิธีจำไม่ได้ก็ต้องใช้วิธีท่องกันเป็นหน้าๆ ซึ่งเป็นวิธีการที่ต้องใช้ความพยายาม แถมยังส่งผลข้างเคียง คือสร้างแรงกดดันให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ ยูดา และ ฌ็องฟงส์ ยังได้กล่าวถึงเทคนิค หรือเครื่องมือในการจำ ที่จะช่วยประหยัดเวลาในการเรียนของเราได้มากที่สุด ซึ่งเทคนิคในการจำมี 8 ประการ ดังนี้ (ยูดา และ ฌ็องฟงส์, 2546: 73-78)

5.1 คำกลอน

ถือเป็นเครื่องมือช่วยจำที่ดีทีเดียว เพราะจำค่อนข้างง่าย และถ้าจำได้แล้วก็จะติดฝังใจไปนาน และเราก็ใช้เทคนิคนี้กันบ่อยๆ อยู่แล้ว เช่น การจำคำว่า “บัน-” 5 คำ เราก็จำกันเป็นกลอนว่า

บันดาลลงบันได	บันทึกลงใจดี
บันเรื่งบันเทงมี	บันถือต้นสนันดั่ง

5.2 จังหวะ

ความจำที่อาศัยจังหวะทำนองที่เรารู้จักกันดีเห็นจะได้แก่ เพลง ABC ที่เนื้อหาแทบจะไม่มีคำอื่น นอกจาก A-Z แต่เราก็จำกันมาจนโต เพราะมันมีจังหวะทำให้สามารถขบร้องไล่ตามพยัญชนะตัวต่างๆ ไปได้ นอกจากตัวอย่างนี้แล้ว แม้กระทั่งหมายเลขโทรศัพท์ที่ใช้โทรศัพท์ซ้ำ 712-7000 ที่หลายๆ คนคุ้นเคยกันดี เมื่อถูกจัดให้อ่านหรือร้องเป็นจังหวะ ก็ช่วยให้จดจำกันได้ง่ายเช่นกัน

5.3 การแบ่งกลุ่ม

เวลาที่เรารู้จักการสะกดคำต่างๆ เพื่อเขียนตามคำบอกของผู้สอนนั้น เรามักจะแบ่งพยัญชนะ สระ ออกเป็นกลุ่มๆ ซึ่งออกเสียงไม่ค่อยตรงกับคำอ่าน เพื่อให้จำได้ง่าย เช่น คำว่า

“ปรารธนา” ที่อ่านว่า ปราด-ธะ-หนา เราจะแยกจำเป็นกลุ่มว่า ปราร-ธ-นา ซึ่งออกเสียงไม่ถูกต้อง แต่สามารถทำให้เราจำได้

นอกจากการจำคำนี้แล้ว เราก็ใช้จำกลุ่มตัวเลขได้ดีเหมือนกัน เช่น ถ้าให้จำเลขเก้าตัวต่อไปนี้

7 3 1 9 0 3 8 2 2

ถ้าเราแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ 3 กลุ่มคือ 731-90-3822 เราจะจำได้ง่ายกว่าการจำเป็นชุดใหญ่มาก และถ้าซ้อมจำแบบพูดออกเสียง เราก็สามารถใช้เทคนิคจังหวะได้ด้วย เจ็ดสามหนึ่ง – เก้าศูนย์ – สามแปดสองสอง

กลอน จังหวะ และการแบ่งกลุ่ม จัดเป็นเครื่องมือประเภทเดียวกัน สามารถใช้เชื่อมโยงร่วมกันได้

5.4 การสัมพันธ์กันโดยบังเอิญ

หมายเลขโทรศัพท์ของเอ็มเคสก็เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนมาก ผู้คิดโฆษณาได้ใช้เทคนิคนี้มาทำให้คนจำหมายเลข 248-5555 ได้อย่างรวดเร็ว เพราะเลข 248 บังเอิญไปสัมพันธ์กับสูตรคูณแม่สอง ส่วนเลข 5555 ก็ไปพ้องเสียงกับเสียงหัวเราะ

5.5 คำย่อหรือการผูกคำใหม่

โดยการดึงเอาพยัญชนะตัวแรกของแต่ละคำมารวมกัน เพื่อให้เกิดคำใหม่หรือคำย่อ อย่างเช่น การจับเอาชื่อทะเลสาบ Great Lakes ทั้งห้าอัน ได้แก่ Ontario, Huron, Michigan, Superior และ Erie พยัญชนะตัวแรกของชื่อเหล่านี้คือ O, H, M, S, E ซึ่งสามารถเอามารวมกันและจัดใหม่เป็นคำว่า HOMES ซึ่งทำให้เราสามารถนึกถึงคำนี้ได้ง่ายกว่าให้นึกชื่อของทะเลสาบทั้ง 5 ไปพร้อมๆ กัน

5.6 อักษรซ้ำ

จะคล้ายๆ กับการผูกคำใหม่ แต่เราจะเลือกตัวอักษรที่เหมือนกันจากคำต่างๆ ที่จะนำมา รวมกัน โดยไม่จำเป็นต้องเลือกจากพยางค์แรกของคำ เช่น 3จ ที่มาจากสนใจ เข้าใจ และจัดกลุ่ม หรือ ระบบ 5ส ที่มาจาก

สะสาง	-	คัดเลือกรื่องที่ไม่ต้องการทิ้งไป
สะดวก	-	จัดวางและเก็บอย่างมีระเบียบ
สะอาด	-	ทำความสะอาด ตรวจสอบอยู่เสมอ
สุขลักษณะ	-	สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย
สร้างนิสัย	-	สร้างสังคมที่มีวินัยและปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

5.7 ชุดคำ

ถ้าเราต้องจำชื่อประเทศในกลุ่ม G7 ซึ่งประกอบด้วย English, France, German, Italy, America, Canada และ Japan การจะสร้างคำใหม่หรือคำย่อหนึ่งคำจากอักษร 7 ตัว คงเป็นเรื่องยาก ดังนั้นเราจึงควรใช้วิธีสร้างคำมากกว่าหนึ่งคำจากอักษรตัวแรกของชื่อที่ต้องการจำ คือ E, F, G, I, A, C, J

คำใหม่ที่สร้างไม่จำเป็นต้องมีความหมาย ขอให้จำง่ายก็พอ อย่างเช่น ชุดคำว่า IF JAG CE ที่เวลาจะใช้เรียกความจำกลับมา ให้เราเขียนชุดคำแยกกันเรียกจากบนลงล่าง ดังนี้

I	J	C
F	A	E
	G	

แล้วจึงเติมคำตามหลังอักษรแต่ละตัว

5.8 เรื่อง

ถ้าไม่สามารถใช้วิธีที่กล่าวมาได้ ให้สร้างเรื่องๆ หนึ่งจากสิ่งที่ต้องการจำ ตัวอย่างของการสร้างเป็นเรื่องได้แก่ การใช้อักษรกลาง 9 ตัว (ก จ ค ต ฉ ฎ ฏ บ ป อ) มาสร้างเป็นคำแล้วผูกเป็นเรื่องว่า

ไก่ จิก เต็ก(ฎ) ตาย(ฎ) บนปากโอ่ง

ในการสร้างเรื่องเราต้องใช้จินตนาการพอสมควร และสามารถใช้คำอื่นๆ ประกอบเพื่อให้เรื่องสมบูรณ์ได้ ไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะคำหรือตัวอักษรที่จะจำเหมือนตัวอย่างข้างต้น แต่ให้ยึดหลักสำคัญคือ เชื่อมโยงจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ ที่ต้องจำนั้นเข้าด้วยกัน เพราะเมื่อมันรวมกันแล้ว ไม่ว่าเราจะนึกสิ่งใดออก สิ่งอื่นๆ ก็จะตามมา

6. การเตรียมตัวสอบ

ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาเห็นพ้องต้องกันว่า การเตรียมตัวสำหรับการสอบที่ประสบความสำเร็จอย่างดีนั้น จะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ต้นภาคการศึกษา และจะต้องกระทำต่อเนื่องไปตลอดทั้งภาคการศึกษา นอกจากนี้ ประหยัด (2539: 150-157) ยังได้กล่าวถึงขั้นตอนของการเตรียมตัวสอบว่ามี 6 ขั้นตอน ดังนี้

6.1 วางแผนการเรียนตลอดทั้งภาคการศึกษา

เมื่อเริ่มต้นในแต่ละภาคการศึกษา ผู้เรียนจะต้องทำตารางการเรียนในแต่ละวันให้กับตนเอง โดยแบ่งเวลาในวันหนึ่งๆ ออกเป็นเวลาสำหรับเตรียมตัวสำหรับวิชาต่างๆ ที่จะเรียนในแต่ละวัน เวลาสำหรับศึกษาค้นคว้า เวลาสำหรับทบทวนบทเรียน เวลาพักผ่อน ฯลฯ ถ้าผู้เรียนสามารถที่จะควบคุมตนเองให้ทำตามแผนที่วางไว้ ก็สามารถคาดหมายได้ว่าผู้เรียนจะต้องประสบความสำเร็จแน่นอน

สถานที่สำหรับที่จะใช้เป็นที่ศึกษาและทบทวนบทเรียน ก็เป็นเรื่องสำคัญ ก็คือ จะต้องจัดให้อยู่ในสภาพที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดแรงจูงใจที่จะศึกษาเล่าเรียน เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นในการเรียนให้พร้อมมูล เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีสมาธิในการเรียน ไม่ต้องถูกรบกวนกลางคันเมื่อต้องหาอุปกรณ์ต่างๆ

การเรียนในชั้นเรียนกับการทบทวนบทเรียนแยกออกจากกัน ทั้งนี้ก็เพราะว่า ทั้งการเรียนและการทบทวนนั้นมีความสำคัญเท่าๆ กัน ผู้เรียนจะต้องจัดสรรเวลาในตารางการเรียนในแต่ละวันให้กับกิจกรรมทั้งสองดังกล่าวให้เหมาะสม ทั้งนี้ก็เพราะว่าการเรียนในชั้นเรียนกับการทบทวนบทเรียนนั้นมีลักษณะไม่เหมือนกัน การเรียนในชั้นเรียนเป็นการเรียนรู้เนื้อหาวิชาใหม่ๆ ที่ผู้เรียนอาจจะไม่เคยรู้มาก่อน ส่วนการทบทวนบทเรียนนั้นมีความสำคัญในแง่ที่จะช่วยให้ศึกษาได้เข้าใจและจำความรู้ที่ได้มาใหม่ได้ดีขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าตามธรรมชาติของมนุษย์เรา เมื่อได้รับความรู้มาใหม่ เราจะจำได้ชั่วระยะเวลาหนึ่งในขณะที่เพิ่งจะได้รับความรู้นั้นมา แต่เมื่อเวลาผ่านไป ถ้าไม่ได้ทบทวนหรือย้ำความจำอีกครั้งหนึ่ง ความรู้ที่เราได้รับมานั้นก็จะถูกเลื่อนหายไป ดังนั้น การทบทวนบทเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องรีบทำทุกครั้งทันทีหลังจากผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาใหม่ นั่นก็คือหลังจากเสร็จการเรียนในแต่ละวิชา ผู้เรียนควรจะใช้เวลาทบทวนประเด็นหลักที่ได้เรียนมาประมาณ 10-15 นาที เพื่อจะตอกย้ำความจำและความเข้าใจ ถ้าผู้เรียนทำเช่นนี้เป็นประจำ ก็จะเป็นการประกันได้ว่า เมื่อถึงเวลาสอบ ผู้เรียนก็จะไม่ต้องทรมานตัวเอง และเวลาในการทบทวนในแต่ละวิชามากนัก

ผู้เรียนต้องจดคำบรรยาย และทำโน้ตย่อให้เป็นระเบียบ เขียนด้วยลายมือที่ชัดเจนให้อ่านได้โดยง่าย ควรจะแบ่งหน้ากระดาษของสมุดจดคำบรรยายไว้ ส่วนหนึ่งสำหรับไว้จดย่อประเด็นสำคัญๆ ที่ได้จากการทบทวนบทเรียน หนังสืออ่านประกอบการเรียนก็เช่นกัน ควรจะขีดเส้นใต้ประเด็นสำคัญๆ ทุกครั้งที่อ่าน ซึ่งการจดย่อประเด็นและขีดเส้นใต้ไว้ดังกล่าว จะให้ประโยชน์ในแง่ที่ทำให้การทบทวนในครั้งต่อไป เช่นอาจจะทบทวนเพื่อการสอบเก็บคะแนนหรือการสอบไล่ได้ง่ายและเร็วขึ้น โดยไม่ต้องใช้เวลาในการทบทวนมากและหนัก

6.2 มีเทคนิคในการทบทวนบทเรียน

ถ้าหากผู้เรียนได้วางแผนการเรียนตลอดทั้งภาคการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว การเตรียมตัวเพื่อการสอบจึงเป็นปัญหาของการทบทวนบทเรียนจริงๆ การทบทวนนี้ไม่จำเป็นต้องใช้เวลามากมายอย่างที่ผู้เรียนคิด ถ้าหากว่าผู้เรียนได้เอาใจใส่ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น ถ้าเป็นการสอบเก็บคะแนนประจำสัปดาห์ ผู้เรียนก็อาจจะใช้เวลาเพียง 15 นาที สำหรับการทบทวนบทเรียน และถ้าเป็นการสอบกลางภาคก็อาจจะใช้เวลาไม่เกิน 2-3 ชั่วโมง ส่วนการสอบไล่ประจำภาคก็อาจจะใช้เวลาเพียงประมาณ 5-8 ชั่วโมง

ดังนั้นการทบทวนจึงควรทำเป็นขั้นตอนดังนี้

6.2.1 การเตรียมตัวสอบไล่ประจำภาค ผู้เรียนควรจะได้เตรียมตารางการทบทวนอย่างดี และรอบคอบในช่วงสองอาทิตย์ก่อนวันสอบไล่ การจัดการทบทวนนี้จะต้องจัดไม่ให้กระทบกระเทือนต่อการเรียนตามปกติ ผู้เรียนต้องระมัดระวังให้มากในเรื่องการรีบเร่งทบทวนบทเรียนและจะต้องมีเวลาในการพักผ่อน โดยไม่ควรทบทวนบทเรียนในแต่ละครั้งเกินกว่า 1 ถึง 1 1/2 ชั่วโมง เพราะสมองมนุษย์เราต้องการการพักผ่อน

6.2.2 ผู้เรียนจะต้องวางแผนทบทวนบทเรียนอย่างมีระบบ และต่อเนื่อง การทบทวนต้องเริ่มจากการทบทวนความคิดหลักๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ว่ามีความคิดหลักอะไรบ้าง โดยใช้หัวข้อต่างๆ ในหนังสือคู่มือการเรียน หรือแนวการสอนเป็นหลัก แล้วทบทวนไปตามบันทึกย่อที่ผู้เรียนได้ทำไว้จากการอ่านหนังสือคู่มือวิชาเรียนที่เรียนไปแต่ละบท หรือจะใช้สมุดโน้ตจากชั้นเรียนก็ได้ ผู้เรียนต้องทำความเข้าใจและบันทึกหัวข้อและข้อคิด ตลอดจนประเด็นที่สำคัญๆ ในแต่ละบทให้ได้ ถ้าประเด็นใดจำได้ยากก็ต้องอ่านทบทวนใหม่อีกครั้งจนจำได้

6.2.3 การทำสรุปโน้ตย่อจะมีประโยชน์มาก ซึ่งทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่จะทบทวนด้วย ถ้าความยาวขนาด 1-8 หน้า ผู้เรียนสามารถจะทำแนวประเด็นสำคัญของรายละเอียดจากสมุดจดคำบรรยาย หรือหนังสือคู่มือได้ การมีหัวข้อพร้อมทั้งประเด็นย่อยๆ ในแต่ละหัวข้อ จะทำให้เห็นถึงความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ ระหว่างประเด็นได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งการทำเช่นนี้ จะเป็นการช่วยเสริมความจำในความคิดหลัก และรายละเอียดที่สำคัญให้กับผู้เรียนไปในตัว

6.2.4 โน้ตสรุปย่อยังสามารถใช้ทดสอบความจำของตัวเองได้ด้วย กล่าวคือ เมื่อจบการทบทวนบทเรียนเพื่อการสอบ ผู้เรียนก็ลองทดสอบตัวเอง โดยนำกระดาษเปล่าปิดโน้ตย่อแต่ละหน้าให้เหลือเพียงข้อใหญ่ แล้วลองนึกทบทวนรายละเอียดที่สำคัญๆ ภายใต้อ่านหัวข้อนั้นๆ โดยถามตัวเองว่าจะมีอะไรที่เกี่ยวข้องกันบ้างภายใต้อ่านหัวข้อนั้น ถ้าสามารถระลึกได้อย่างแจ่มแจ้งหมดทุกประเด็นก็เท่ากับว่าผู้เรียนจำรายละเอียดของประเด็นในหัวข้อนั้นๆ ได้

6.2.5 การคาดคะเนแนวข้อสอบก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง ตลอดทั้งภาคการศึกษาที่เรียนในห้องเรียน ผู้เรียนต้องติดตามและตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาว่าอาจารย์ผู้สอนได้เน้นประเด็นที่สำคัญอะไรบ้าง หัวข้อไหน หรือแนวคิดอะไร โดยปกติอาจารย์จะบอกให้ผู้ศึกษาทราบว่าเป็นประเด็นใดที่สำคัญ และต้องการให้ผู้เรียนกลับไปทบทวนศึกษาเพิ่มเติม โดยเฉพาะ

6.2.6 การทบทวนกันเป็นกลุ่มอาจจะเป็นประโยชน์ แต่ไม่ควรจะใช้แทนการทบทวนด้วยตัวของผู้เรียนเอง ควรจะจำกัดการทบทวนกันเป็นกลุ่มก็เฉพาะการอภิปรายถึงแนวคิด หรือประเด็นสำคัญๆ ที่คิดว่าจะเป็นคำถามในการสอบเพียง 30-40 นาที และควรจะทบทวนกันในกลุ่มที่ขนาดไม่เกิน 4-5 คน

6.2.7 ควรหลีกเลี่ยงการท่องหนังสือแบบรีบๆ ถ้าหากผู้เรียนมีการวางแผน การเรียนและทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอโดยตลอดทั้งภาคการศึกษา ผู้เรียนก็จะไม่ต้องรีบเร่งท่องหนังสือในวินาทีสุดท้ายก่อนวันสอบ ผู้เรียนต้องตระหนักไว้ให้มากกว่า สิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนไปวันหนึ่งในห้องเรียนนั้น ผู้เรียนจะลืมทันทีหลังจากเสร็จการเรียน ถ้าหากผู้เรียนไม่ได้ทบทวนใหม่หลังจากเรียนไปในแต่ละวัน ถ้าผู้เรียนมีความจำเป็นต้องรีบท่องหนังสือแบบเร่งรีบ ก็ควรจะเลือกท่อง อย่าพยายามที่จะอัดความจำทุกอย่าง

6.3 สร้างทัศนคติแห่งความเชื่อมั่น

ทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการสอบสามารถจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการสอบที่แตกต่างกันได้ ในการสอบจริงๆ แล้ว เป็นสิ่งที่สนองจุดประสงค์ในแง่ดี เป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการที่จะตรวจสอบความก้าวหน้า ผู้เรียนที่มีอุปนิสัยในการเรียนที่ดีมาตลอดทั้งภาคการศึกษา ควรจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง การสอบจะช่วยทำให้ความรู้ของผู้เรียนแน่นขึ้น และจะให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะได้ทราบว่า ตัวเองทำข้อสอบได้ดีเพียงไร คะแนนจากการสอบก็สามารถที่จะเป็นเครื่องชี้ให้ผู้เรียนได้ทราบว่า จุดอ่อนของผู้เรียนมีอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขในคราวต่อไป

6.4 จัดระเบียบเวลาก่อนสอบ

6.4.1 ก่อนที่จะมีการสอบใหญ่ ผู้เรียนควรจะวางแผนทบทวนบทเรียนไม่เกิน 3 ชั่วโมง โดยมีการหยุดพักเป็นช่วงๆ และในการทบทวนอย่าลืมที่จะถามตัวเองไปตลอดเวลาที่ทบทวนโน้ตย่อถึงประเด็นที่สำคัญๆ โดยจะอ่านรายละเอียดในหนังสืออีกครั้ง เฉพาะในกรณีที่ทำเป็นหรือนึกประเด็นไม่ได้เท่านั้น

6.4.2 ก่อนวันสอบผู้เรียนต้องรับประทานอาหารและพักผ่อนนอนหลับให้เพียงพอ เพื่อว่าวันสอบสมองจะได้แจ่มใส

6.4.3 ดื่นแต่เช้าๆ เพื่อว่าจะได้ไปถึงสถานที่สอบอย่างไม่เร่งรีบ

6.4.4 อาบน้ำ ทานข้าว ออกกำลังกายเล็กน้อย เช่น เดินหรือหายใจลึกๆ

6.4.5 ทำใจให้สบาย อาจจะทบทวน โน้ตสรุปย่อเป็นครั้งสุดท้าย แต่ถ้าจำได้ดีแล้ว และการทบทวนจะทำให้ผู้เรียนกังวลหรือตื่นเต้นก็ไม่ต้องทบทวนอีก

6.4.6 ตรวจสอบดูว่า มีเครื่องเขียนและอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการสอบ เรียบร้อยหรือไม่ ก่อนที่จะออกจากบ้าน

6.4.7 ผู้เรียนควรจะไปถึงห้องสอบก่อนเวลาสอบอย่างน้อยประมาณ 5 นาที ถ้าหากให้มีการเลือกที่นั่งสอบได้ก็เลือกที่ๆ มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่ร้อนหรือหนาวจนเกินไป และไม่ถูกรบกวนจากเพื่อนด้วยกันหรือจากเสียงต่างๆ

6.5 ทำข้อสอบอย่างระมัดระวัง

เมื่อเริ่มการสอบจงฟังผู้คุมห้องสอบ ถึงข้อมูลต่างๆ ในการสอบ แล้วจึงเริ่มอ่านข้อสอบทั้งหมดที่ได้รับ จดระเบียบความคิด จัดเวลาในการทำข้อสอบ ว่าควรจะใช้เวลาเท่าไร ในแต่ละคำถาม คำถามที่จะต้องตอบอาจจะมีคะแนนในแต่ละข้อเท่าๆ กัน ดังนั้นจึงเลือกตอบข้อที่ผู้เรียนคิดว่าง่ายที่สุดก่อน แล้วอย่าลืมที่จะใส่หมายเลขประจำข้อของคำถามให้ถูกต้อง เมื่อเลือกคำถามข้อใดที่จะตอบได้แล้ว จงคิดอย่างรอบคอบถึงคำตอบ แล้วพยายามตอบประโยคแรกด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน ครอบคลุมตรงประเด็นที่สำคัญๆ แม้จะไม่ทุกประเด็นก็ตาม ทั้งนี้ก็เพราะว่าผู้ตรวจข้อสอบต้องการที่จะได้คำตอบที่กะทัดรัดชัดเจน และตรงประเด็นที่ถาม

ผู้เรียนควรจะจดประเด็นใหญ่ๆ หรือมโนทัศน์หลักๆ ของคำถามนั้นไว้อย่างคร่าวๆ ก่อนเพื่อใช้เป็นแนวในการบรรยายในรายละเอียด ควรให้หมายเลขกำกับในแต่ละประเด็นของการสอบหรือไม่ก็เขียนแผนภาพกำกับไว้ให้เห็นประเด็นอย่างชัดเจน การทำเช่นนี้จะเป็นประโยชน์

กับตัวผู้เรียนอย่างมากในการทบทวนคำตอบว่าตอบได้ครบถ้วนแล้วหรือไม่ นอกจากนี้แล้วจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ตรวจข้อสอบด้วย

ในกรณีที่เขียนคำตอบ ควรจะเขียนด้วยลายมือที่อ่านง่าย มิฉะนั้นแล้วผู้ตรวจข้อสอบก็ไม่สามารถจะทราบได้ว่าผู้เรียนเขียนอะไรมา แม้ว่าผู้เรียนจะตอบมาอย่างดีเลิศ แต่ถ้าผู้ตรวจข้อสอบไม่สามารถจะอ่านได้ ก็ไม่มีประโยชน์อะไร ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียกับคะแนนที่ผู้เรียนควรจะได้รับในที่สุด

ถ้าข้อสอบเป็นแบบปรนัย ผู้เรียนจะต้องแสดงความสามารถในการจำรายละเอียดที่สามารถที่จะพิจารณาตัดสินใจเลือกคำตอบที่ถูกต้องจากคำตอบที่มีให้เลือกหลายๆ ข้อให้ได้ ในการทำข้อสอบประเภทนี้ ผู้เรียนจะต้องพุ่งความสนใจไปที่มีโน้ตส่นหรือคำหลักๆ ที่มีอยู่ในคำถาม เป็นต้นว่า คำว่า ทั้งหมด ไม่เคย ไม่มี อาจจะ หรือควรจะ ผู้เรียนควรจะตอบคำถามทุกข้อ ไม่ควรเว้นว่างไว้ เพราะเป็นการเสียคะแนนไปโดยเปล่าประโยชน์ และในกรณีที่ผู้เรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบก็ควรจะลบคำตอบเก่าให้หมด อย่าให้เกิดการกำกวมของคำตอบ

ข้อสอบที่เป็นแบบข้อเขียนจะเป็นข้อสอบที่ต้องแสดงความสามารถของตัวเองที่จะตีความและจัดระเบียบความคิดและข้อมูลต่างๆ ที่จะนำมาตอบข้อสอบประเภทนี้ อาจารย์ผู้ออกข้อสอบไม่ได้คาดหวังจะได้คำตอบใดคำตอบหนึ่งตายตัว ดังนั้นผู้เรียนต้องตอบไปทุกประเด็นทุกแง่มุมที่เกี่ยวข้องที่ผู้เรียนทราบ

อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนอาจจะหาแนวการตอบได้จากคำหลัก ที่ปรากฏในคำถามว่าอาจารย์ผู้ออกข้อสอบ คาดหวังจะให้ผู้เรียนตอบอะไร อย่างไร มากน้อยขนาดไหน คำหลักๆ ที่มีมักจะปรากฏในคำถามบ่อยๆ เช่น วิเคราะห์ เปรียบเทียบ วิจารณ์ ข้อแตกต่าง อธิบาย ให้ความหมาย ประเมิน แสดงตีความ แจกแจง สรุป เป็นต้น ซึ่งจากคำหลักดังกล่าวข้างต้น แต่ละคำจะแสดงให้เห็นถึงประเภทของข้อมูลและรูปแบบของการตอบที่แตกต่างเฉพาะลงไป ดังนั้นผู้เรียนจึงควรพิจารณาคำถามให้ถี่ถ้วนว่าอาจารย์ที่ออกข้อสอบมานั้นต้องการได้อะไรจากคำถาม

ในการตอบข้อสอบผู้เรียนควรจะตอบให้กะทัดรัด ชัดเจน ตรงประเด็นของคำถามเท่าที่จะทำได้ ไม่ควรเสียเวลากับคำอธิบายที่อ้อมค้อมและข้อปลีกย่อย

หลังจากที่ทำข้อสอบเสร็จหมดแล้ว ผู้เรียนควรจะทบทวนข้อสอบทุกข้ออย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อความแน่ใจว่า ผู้เรียนไม่ได้ลืมหรือมีประเด็นอะไรที่ขาดหายไป

6.6 ประเมินผลงานที่ทำและคะแนนที่ได้รับ

เมื่อผู้เรียน ได้ทราบคะแนนและได้รับสมุดคำตอบคืน ผู้เรียนควรจะได้อ่านคำตอบของผู้เรียนอีกครั้ง พร้อมทั้งเปรียบเทียบคำตอบนั้นๆ กับหนังสือคู่มือการเรียนหรือสมุดจดคำบรรยาย เพื่อจะดูว่าผู้เรียนตอบผิดพลาด หรือมีข้อบกพร่องตรงไหน อย่างไร คำตอบที่ถูกต้องควรจะเป็นอย่างไร และถ้าผู้เรียนสงสัยว่าทำไมอาจารย์จึงได้ให้คะแนนเช่นนั้น ก็ควรจะไปไต่ถามอาจารย์ดูว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่องอย่างไรในการตอบข้อสอบ การประเมินผลการสอบเช่นนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบถึงข้อผิดพลาดของตนเอง ทั้งยังเป็นการปรับปรุงทักษะในการตอบข้อสอบอีกด้วย การเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเองเช่นนี้จะช่วยให้โอกาสในการสอบครั้งต่อไปได้ดีขึ้น และประสบความสำเร็จและมีความสุขกับชีวิตการเรียน

นักเรียนด้วยสัมฤทธิ์

ความหมายของนักเรียนด้วยสัมฤทธิ์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนด้วยสัมฤทธิ์ พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของนักเรียนด้วยสัมฤทธิ์ ไว้ดังนี้

Hildreth (1966: 422) ให้ความหมายของนักเรียนด้วยสัมฤทธิ์ไว้ว่า หมายถึงผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับเซาว์ปัญญา

ประสาร และคณะ (2520: 1) ให้ความหมายนักเรียนด้วยสัมฤทธิ์ว่า หมายถึงผู้เรียนที่มีผลการเรียนคลาดเคลื่อนจากระดับความสามารถที่วัดหรือคาดคะเนไว้ไปในทางลบ

สรุปได้ว่า นักเรียนด้วยสัมฤทธิ์ คือผู้ที่มีความคลาดเคลื่อนระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจริง กับคะแนนความถนัดหรือเซาว์ปัญญาที่ทำนายได้ โดยได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าคะแนนความถนัดหรือเซาว์ปัญญา

การกำหนดภาวะนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์

ในการคัดเลือกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการคัดเลือกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์จากทั้งในงานวิจัยของบรรเจอดพร (2540: 35-38) และงานวิจัยของประสาร และคณะ (2520: 4-5) ซึ่งรวบรวมมาได้ 10 วิธี ดังนี้

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ระดับ เป็นการคัดเลือกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์โดยวิธีการที่แบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 ระดับ ระดับแรก คือ นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถระดับสูงแต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ระดับที่สอง คือ นักเรียนผู้มีผลสัมฤทธิ์ปกติ ซึ่งมีคะแนนอยู่ในระดับสูงทั้งความสามารถและผลสัมฤทธิ์ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถซึ่งมีคะแนนความสามารถระดับต่ำ แต่มีผลสัมฤทธิ์สูง
2. การตัดกลุ่มกลางออก เป็นการคัดเลือกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์โดยการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ และตัดกลุ่มกลางทิ้งไป
3. คัดเลือกนักเรียนจากผลรวมคะแนนความสามารถทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ เป็นการคัดเลือกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์โดยเลือกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าคะแนนความสามารถ 1-2 ระดับ เป็นนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ และเลือกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนความสามารถ 1-2 ระดับ เป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับความสามารถ
4. พิจารณาจากความคลาดเคลื่อน เป็นการคัดเลือกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์โดยนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนทำนายความสามารถมาเรียงลำดับ แล้วเลือกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ จากความคลาดเคลื่อนระหว่างคะแนนที่เรียงลำดับไว้
5. เป็นการคัดเลือกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์โดยใช้สมการถดถอยทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากระดับความสามารถที่วัดได้ นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ คือผู้ที่มีความคลาดเคลื่อนระหว่างผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงกับผลสัมฤทธิ์ที่ทำนายได้

6. วิธีการของ Parsley and others เป็นวิธีการคัดเลือคนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์โดยใช้แบบทดสอบ California Achievement Test (CAT) ซึ่งนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริงเปรียบเทียบกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง ถ้าหากนักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริงต่ำกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังเกินกว่า 0.6 จัดว่าเป็นนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์

7. การเปรียบเทียบคะแนนที่ (T-Score) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนที่ของความสามารถที่วัดหรือคาดคะเนไว้ จากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในพิสัย 1 หน่วยของคะแนนที่ความสามารถ ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ปกติ (Adequate achievers) คือ ผู้ที่มีคะแนนที่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนที่ของความสามารถอยู่ในพิสัยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ± 1 (คือค่า ± 1 S.D. จากค่าเฉลี่ย) ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (Overachiever) คือ ผู้ที่มีคะแนนที่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนที่ของความสามารถตั้งแต่ $+1$ S.D. ขึ้นไป และผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ (Underachiever) คือผู้ที่มีคะแนนที่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าคะแนนที่ของความสามารถตั้งแต่ -1 S.D. ขึ้นไป

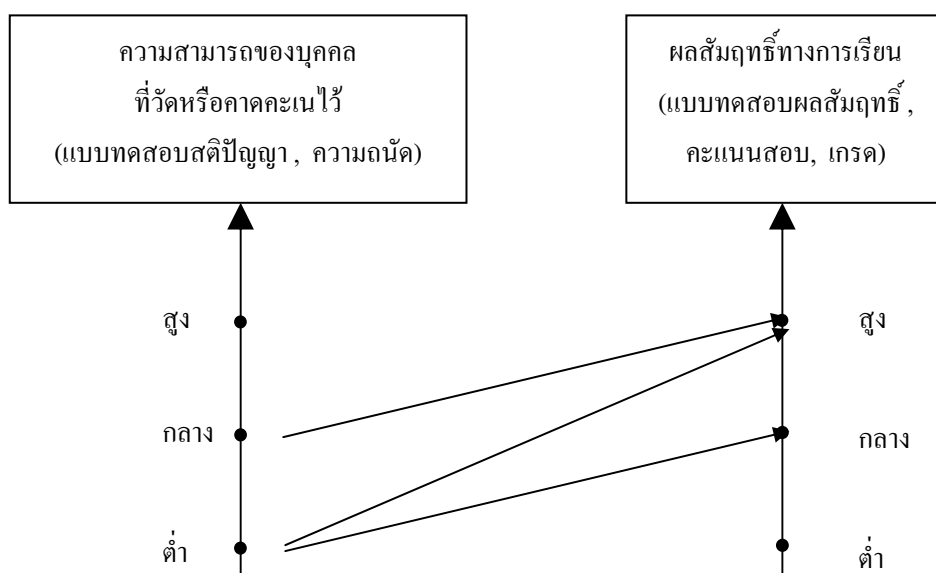
8. การหาความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ของความสามารถ กับคะแนนที่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการเทียบกับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด (Standard Error of Measurement) ของคะแนนที่ความสามารถ โดยผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ปกติ (Adequate achievers) จะมีความแตกต่างของคะแนนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนที่ความสามารถในพิสัย ± 1 S.E.M. ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (Overachiever) จะมีความแตกต่างของคะแนนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนที่ความสามารถเกิน $+1$ S.E.M. ของคะแนนที่ความสามารถ และผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำหรือด้อยสัมฤทธิ์ (Underachiever) จะมีความแตกต่างของคะแนนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนที่ความสามารถเกิน -1 S.E.M. ของคะแนนที่ความสามารถ

9. การหาความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริงกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำนาย โดยเทียบกับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในพิสัย 1 หน่วยของ S.E est (Standard Error of Estimate) จากการทำนาย โดยการคำนวณจากสมการถดถอย (Regression equations) หาค่าคะแนนทำนายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากความสามารถที่ได้ โดยผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ปกติ (Adequate achievers) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริงอยู่ในพิสัย ± 1 S.E est ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำนาย ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (Overachiever) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริงจะเกิน $+1$ S.E est ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำนาย และผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือด้อยสัมฤทธิ์ (Underachiever) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริงจะต่ำกว่า -1 S.E est ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำนาย

10. ใช้การวินิจฉัยจากครู (Teacher judgment) คือการให้ครูประเมินผลและจัดอันดับผู้เรียน ออกเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หรือผู้ด้อยสัมฤทธิ์

ในการจำแนกเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (Overachiever) เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ปกติ (Adequate achievers) และเด็กด้อยสัมฤทธิ์ (Underachiever) โดยการเปรียบเทียบความสามารถของบุคคลที่วัดหรือคาดคะเนไว้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้ (ประสาร และคณะ, 2520: 3-4)

เด็กผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (Overachievers)

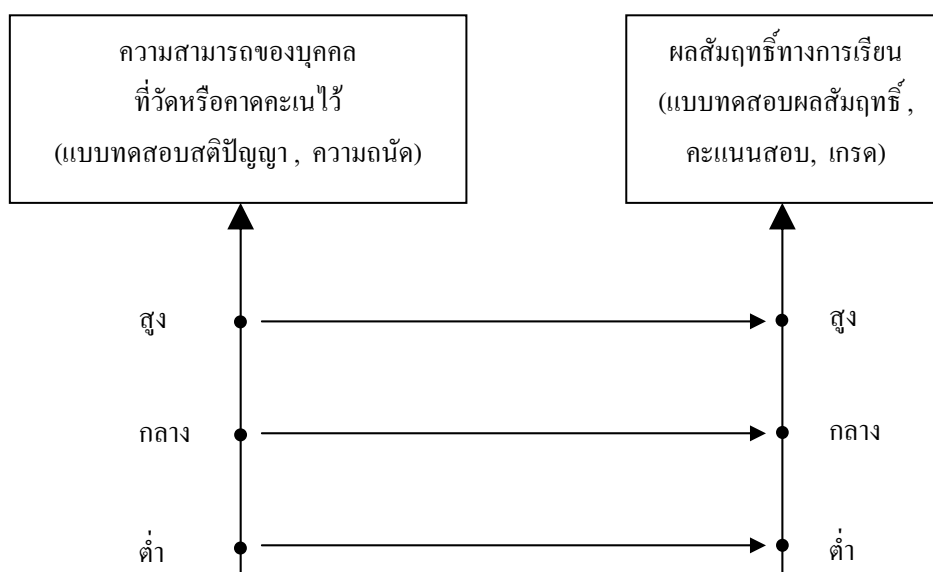

ภาพที่ 1 แสดงการจำแนกเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ที่มา: ประสาร และคณะ (2520: 3)

จากรูป เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์สูง เมื่อเปรียบเทียบความสามารถที่วัดหรือคาดคะเนไว้ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วพบว่า เป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าความสามารถที่วัดหรือคาดคะเนไว้

เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ปกติ (Adequate achievers, Normal achievers)

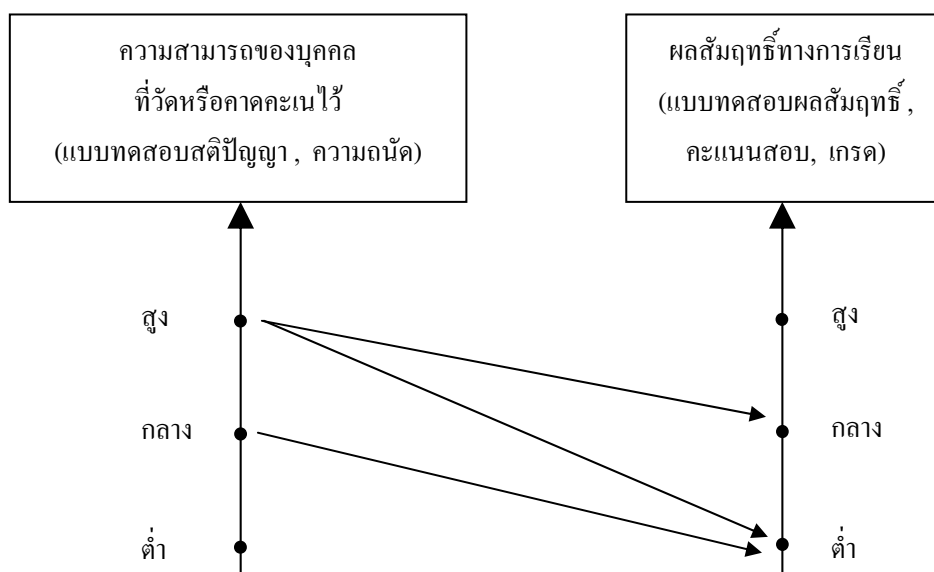

ภาพที่ 2 แสดงการจำแนกเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ

ที่มา: ประสาร และคณะ (2520: 4)

จากรูป เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ปกติ เมื่อเปรียบเทียบความสามารถที่วัดหรือคาดคะเนไว้ กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วพบว่า เป็นผู้ที่ที่มีผลสัมฤทธิ์ปกติตามความสามารถที่วัดหรือคาดคะเนไว้

เด็กด้อยสัมฤทธิ์ (Underachievers)

ภาพที่ 3 แสดงการจำแนกเด็กที่ด้อยสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ที่มา: ประสาร และคณะ (2520: 4)

จากรูป เด็กด้อยสัมฤทธิ์ เมื่อเปรียบเทียบความสามารถที่วัดหรือคาดคะเนไว้ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วพบว่า เป็นผู้ที่มียผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่วัดหรือคาดคะเนไว้ และจากการวิจัยของ Tolor (1968: 63-65) สรุปว่า ภาวะการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถที่วัดหรือคาดคะเนไว้ ได้ปรากฏในกลุ่มนักเรียนซึ่งมีเชาวน์ปัญญาตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป ประมาณร้อยละ 26 และมีปริมาณมากกว่านี้ในกลุ่มนักเรียนที่มีเชาวน์ปัญญาหรือความสามารถในระดับสูง

การคัดเลือกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีที่ 1 คือการแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ระดับ เนื่องจากการจำแนกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์โดยการแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ระดับ จากตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำไปเปรียบเทียบกับระดับสติปัญญา วิธีนี้สามารถกำหนดตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่จะใช้ในการแยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่ต้องการจะศึกษาได้ ซึ่งถือได้ว่าสามารถจำแนกนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ได้ตามความเป็นจริงกับกลุ่มที่ต้องการจะศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่ม

วิชชุดา (2528) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มต่อนิสัยการเรียนและทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 135 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง กลุ่มควบคุม 2 ห้อง ห้องละ 45 คน กลุ่มทดลองได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมตามที่ฝ่ายแนะแนวจัดขึ้น โดยผู้วิจัยดำเนินการเอง 1 ห้อง และผู้ช่วยวิจัยดำเนินการ 1 ห้อง ก่อนและหลังการทดลองให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มมีนิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คะเนิงรัตน์ (2535) ได้ศึกษาผลของการนำกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยดินตั่ง จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2534 จำนวน 18 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 9 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 9 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย นักเรียนในกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการนำกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นเวลา 14 ครั้ง ครั้งละประมาณ 50 – 60 นาที ติดต่อกันเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมดำเนินกิจกรรมตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชุมพร (2538) ได้ศึกษาผลของการใช้การแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านซบปลาถุ้ง จังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านซบปลาถุ้ง จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2537 จำนวน 32 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง และแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่มแบบจับคู่ เป็นนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน กลุ่มทดลองได้รับการแนะแนวกลุ่ม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการแนะแนวกลุ่มใดๆ ทั้งสิ้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังจากการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะแนวกลุ่ม มีคะแนนจากแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ภายหลังจากการทดลองนักเรียน

กลุ่มที่ได้รับการแนะแนวกลุ่ม มีคะแนนจากแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพียงเพ็ญ (2540) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวกลุ่มเพื่อเพิ่มการใส่ใจในการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำนวน 22 คน ซึ่งสุ่มจากนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสำรวจการใส่ใจในการเรียนต่ำกว่า เปอร์เซนต์ไทล์ที่ 25 ลงมา โดยสุ่มเข้าเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 11 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มเป็นเวลา 6 สัปดาห์ติดต่อกัน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวม 12 ครั้ง เป็นเวลา 18 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มมีคะแนนการใส่ใจในการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนว-กลุ่มมีคะแนนการใส่ใจในการเรียนหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่ม

Sinibaldi (1985) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่า ในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 6 จำนวน 96 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 46 คน กลุ่มควบคุม 50 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มสัปดาห์ละ 45 นาที เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมจะเข้าร่วมกลุ่มเพื่อฝึกภาษาต่างประเทศสัปดาห์ละ 90 นาที เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมแนะแนวกลุ่มไม่มีผลทำให้ระดับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จากการศึกษาพบว่า นักเรียนชายมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในรายวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Acker (1994) ได้ทำการศึกษาผลของการแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการยอมรับความ บกพร่องทางการเรียนรู้ ความภูมิใจในตนเอง และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่เรียนร่วมกับเด็กใน ชั้นเรียนปกติมีอายุระหว่าง 7 – 12 ปี จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียน แบบวัดความภูมิใจในตนเอง และแบบวัดการยอมรับความบกพร่องทางการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาการยอมรับความบกพร่องทางการเรียนรู้ ความภูมิใจในตนเอง และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ในการเรียน

จิระวัฒน์ (2543) ได้ศึกษาการใช้กลยุทธ์ในการเรียนของนักศึกษาคณะต่างๆ และระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูง-ต่ำ โดยได้ศึกษากลยุทธ์ในการเรียน 8 สเกลด้วยกันคือ 1. การวางแผนและจัดการเรื่องเวลา 2. แรงจูงใจในการเรียน 3. สมาธิในการเรียน 4. การศึกษาหาความรู้และการเลือกประเด็นสำคัญ 5. การจัดการเกี่ยวกับความวิตกกังวล 6. กระบวนการสร้างและการใช้ความรู้ 7. การตรวจสอบและการประเมินตนเอง 8. กลยุทธ์เกี่ยวกับการสอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญทุกชั้นปี จำนวน 1501 คน จากคณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 58 ศิลปศาสตร์ ร้อยละ 25.4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 9.3 ที่เหลือมาจากคณะอื่นๆ ผลการศึกษาพบว่า ทุกคณะและภาควิชามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดและสูงพอๆ กัน ในสเกลแรงจูงใจในการเรียน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดและไม่แตกต่างกันมากในสเกลการจัดการความวิตกกังวล ในด้านความแตกต่างพบว่า คณะวิศวกรรมศาสตร์ใช้กลยุทธ์เกี่ยวกับกระบวนการใช้ความรู้สูงกว่าคณะอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ พบว่า กลุ่มแรกมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มหลังในเรื่องแรงจูงใจในการเรียน กระบวนการใช้ความรู้ กลยุทธ์เกี่ยวกับการสอบ และการจัดการความวิตกกังวล ส่วนกลุ่มหลังมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มแรกในเรื่องการจัดการเวลาเรียน การตรวจสอบงานตนเอง และการแสวงหาความรู้ สำหรับสเกลสมาธิในการเรียน พบว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีคะแนนเฉลี่ยในเรื่องนี้สูงพอๆ กัน นอกจากนี้ยังพบว่า สเกลกลยุทธ์ในการเรียนสามารถจำแนกกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงต่ำต่างกัน 4 กลุ่มได้ถูกต้องถึงร้อยละ 43

ธีรพงศ์ (2547) ได้ศึกษาผลของการสอนกลยุทธ์การเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิชาเอกประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ภาควิชาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอน และแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการสอนกลยุทธ์การเรียนสูงกว่าการสอนด้วยวิธีสอนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) เจตคติต่อการเรียนการสอนของนักศึกษาที่ได้รับการสอนกลยุทธ์การเรียนรู้สูงกว่าการสอนด้วยวิธีสอนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักศึกษาที่ได้รับการสอนกลยุทธ์การเรียนรู้สูงกว่าการสอนด้วยวิธีสอนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ในการเรียน

Zimmerman and Martinez-Pons (1990) ได้ทำการศึกษาเรื่องความแตกต่างของนักเรียนในการกำกับตนเองในการเรียน ในเรื่องระดับชั้น เพศ เยาว์ปัญญาที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง และกลยุทธ์ที่ใช้ในการกำกับตนเองในการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย 45 คน และนักเรียนหญิง 45 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างมาจากนักเรียนเกรด 5 8 และ 11 จากโรงเรียนสอนเด็กปัญญาเลิศ และโรงเรียนปกติ โดยการสอบถามการใช้กลยุทธ์ในการกำกับตนเองในการเรียน 14 วิธี และให้ประเมินการรับรู้ความสามารถของตนเองในวิชาคณิตศาสตร์ และการแปลความหมาย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนเยาว์ปัญญาเลิศมีการรับรู้ความสามารถในการแปลความหมาย การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ และมีการใช้กลยุทธ์ในการกำกับตนเองสูงกว่านักเรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนเกรด 11 ใช้กลยุทธ์ในการกำกับตนเองในการเรียนมากกว่านักเรียนเกรด 8 และนักเรียนเกรด 8 ใช้กลยุทธ์ในการกำกับตนเองในการเรียนมากกว่านักเรียนเกรด 5 การรับรู้ของนักเรียนทั้งในด้านการรับรู้ความสามารถในการแปลความหมาย และการรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับการใช้กลยุทธ์ในการกำกับตนเองในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Welch (1992) ได้ศึกษาการใช้กลยุทธ์ในการเขียนที่เรียกว่า “PLEASE” ซึ่งใช้แก้ไขการเขียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ กลยุทธ์ PLEASE ประกอบไปด้วย P คือการเลือกเรื่องที่จะเขียน L คือการจดเป็นข้อๆ เกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องที่จะเขียน E คือการประมวลผลความจากสิ่งที่จด A คือการคิดโครงร่างในการเขียน S คือการลงมือในการเขียน และ E คือเมื่อเขียนเสร็จแล้วให้ทำการประเมินการเขียนของตนเอง โดยได้ทดลองใช้กลยุทธ์นี้กับกลุ่มนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนเกรด 6 ที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการฝึกกลยุทธ์ในการเขียน PLEASE จนชำนาญ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับฝึกกลยุทธ์ในการเขียน PLEASE ทั้งสองกลุ่มได้รับการทดสอบการเขียนเป็นระยะเวลามากกว่า 20 สัปดาห์ เกณฑ์การตัดสินในการเขียนใช้การประเมินผลงานการเขียนว่านักเรียนสามารถเขียนได้สมบูรณ์หรือไม่ ผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีการพัฒนาการเขียนได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์

จินตนา (2529) ได้ศึกษาเพื่อหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,137 คน ได้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความสามารถจำนวน 172 คน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถจำนวน 170 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่สำคัญสามารถจำแนกความแตกต่างของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความสามารถและกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าความสามารถ เรียงตามลำดับน้ำหนักมี 8 ตัวแปร ได้แก่ 1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2. ความสนใจงานกลางแจ้ง 3. นิสัยในการเรียนด้านการหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา 4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป 5. ความกระตือรือร้นของครอบครัว 6. ฐานะทางสังคมมิติ 7. นิสัยการทำงานภายในครอบครัว และ 8. แรงกระตุ้นเพื่อผลสัมฤทธิ์ โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจงานกลางแจ้ง นิสัยในการเรียนด้านการหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา ฐานะทางสังคมมิติ และแรงกระตุ้นเพื่อผลสัมฤทธิ์ มีแนวโน้มเป็นลักษณะของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ความกระตือรือร้นของครอบครัว และนิสัยการทำงานภายในครอบครัว มีแนวโน้มเป็นลักษณะของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ

สุวิทย์ (2533) ได้ศึกษาผลการเสริมแรงทางบวกต่อพฤติกรรมการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพฤติกรรมการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1. อัตราส่วนระยะเวลาที่ใช้ในการทำแบบฝึกหัด 2. ความเร็วในการทำแบบฝึกหัด และ 3. ความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี จำนวน 9 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม 1 กลุ่มควบคุม 2 เป็นนักเรียนที่อ่อนคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) อัตราส่วนระยะเวลาที่ใช้ในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ของกลุ่มนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก มีอัตราส่วนระยะเวลาที่ใช้ในการทำแบบฝึกหัดมากกว่ากลุ่มนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ที่ไม่ได้รับการเสริมแรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่แตกต่างกันกับกลุ่มนักเรียนที่อ่อนคณิตศาสตร์ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความเร็วในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก มีความเร็วในการทำแบบฝึกหัดมากกว่ากลุ่มนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ที่ไม่ได้รับการเสริมแรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่แตกต่างกันกับกลุ่มนักเรียนที่อ่อนคณิตศาสตร์ที่

ได้รับการเสริมแรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ของกลุ่มนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก มีความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดมากกว่ากลุ่มนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ที่ไม่ได้รับการเสริมแรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่แตกต่างกันกับกลุ่มนักเรียนที่อ่อนคณิตศาสตร์ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของกลุ่มนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกสูงกว่ากลุ่มนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ที่ไม่ได้รับการเสริมแรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ไม่แตกต่างกันกับกลุ่มนักเรียนที่อ่อนคณิตศาสตร์ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นุศรา (2539) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุตรพิชัยรัษฎพิทยา ปีการศึกษา 2539 จำนวน 32 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ในกลุ่มทดลองได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ในกลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธีการสอนตามปกติของครู กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มสอนโดยผู้วิจัย ใช้เวลาในการฝึกเป็นเวลา 8 สัปดาห์ จำนวน 16 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลก่อนและหลังการทดลองความแตกต่างของคะแนนโดยวิธีการทดสอบด้วยค่าที ผลของการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) ภายหลังการทดลอง นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ในกลุ่มทดลองมีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเข้ารับการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ภายหลังการทดลอง นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ในกลุ่มทดลองมีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ภายหลังการทดลอง นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ในกลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โกศล (2547) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้รูปแบบการเรียนแบบ TAI (Team Assisted Individualization) ที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนสุดา

ศิริโสภภาพัฒนวัตติ กรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ห้อง ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง โดยในแต่ละชั้นเรียนมีนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ชั้นละ 15 คน จากนั้นสุ่มอย่างง่ายให้ชั้นเรียนหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และอีกชั้นเรียนหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้รูปแบบการเรียนแบบ TAI (Team Assisted Individualization) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบค่าทีโดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) มีความแตกต่างของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง 2) มีความแตกต่างของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 3) มีความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 4) มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง ($r = 0.36$) ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์

Jari-Erik, Tiina and Tarja (1995) ได้ศึกษาอุทศาสตร์ในการรู้คิดและพฤติกรรมของนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ ในการเรียนของนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์พบว่า นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์มักจะมองตนเองว่าเป็นคนที่ขาดความสามารถในการเรียนมากกว่าที่จะมองว่าเป็นเพราะตนเองไม่สามารถเรียนได้ และเด็กเหล่านี้จะมีการยอมรับตนเองในระดับต่ำ

McCall, Beach and Lau (2000) การวิจัยนี้เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์จากการศึกษาพบว่าเพศชายมีลักษณะด้อยสัมฤทธิ์มากกว่าเพศหญิง และการด้อยสัมฤทธิ์มักจะเกิดขึ้นในเนื้อหาวิชาที่ค่อนข้างยาก และมักจะเกี่ยวข้องกับรายวิชาใดวิชาหนึ่ง มากกว่าเกี่ยวข้องกับหลายๆ วิชา สำหรับนักเรียนในระดับชั้นเกรด 1-4 ครูจะช่วยให้โดยการแนะนำ สื่อสารกับนักเรียนและให้ความสนับสนุนเป็นพิเศษ

White, Sanbonmatsu and Croyle (2002) การศึกษาได้ตั้งข้อสังเกตว่า การที่นักเรียนแสดงความสามารถได้ต่ำกว่าที่ควรจะเป็นนั้น เป็นเพราะนักเรียนต้องการจะรักษาสถานภาพอันดีกับผู้อื่น ไม่อยากไปทำลายสัมพันธภาพกับผู้อื่น ดังนั้นสิ่งที่ควรปฏิบัติกับนักเรียน คือการเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน

McCoach and Siegle (2003) การศึกษานี้เพื่อพัฒนาเครื่องมือทางจิตวิทยาที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยกับความด้อยสัมฤทธิ์ ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยประกอบไปด้วยเจตคติต่อโรงเรียน เจตคติต่อครู การให้คุณค่ากับเป้าหมายที่ได้ แรงจูงใจ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วยคำถาม 35 คำถาม เครื่องมือในการวัดนี้จะช่วยให้นักวิจัยมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยกับความด้อยสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น

จากทฤษฎีและหลักการ รวมทั้งผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศแสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์ในการเรียนมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และมีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนากลยุทธ์ในการเรียนให้กับผู้เรียนจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะกับผู้เรียนที่ด้อยสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย เพราะภาษาไทยถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ การพัฒนากลยุทธ์ในการเรียนให้กับนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยก็จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน และจากการงานวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า การแนะนำกลุ่มเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาด้านต่างๆ ของผู้เรียนได้ เช่น การพัฒนานิสัยและทัศนคติในการเรียน การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน การพัฒนาความใส่ใจในการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการแนะนำกลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนากลยุทธ์ในการเรียนให้กับนักเรียนที่ด้อยสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยให้เกิดขึ้นได้

สมมติฐานการวิจัย

หลังการทดลอง นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนา กลยุทธ์ในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทย ที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนา กลยุทธ์ในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05